

HAELLA
stichting

Jaarverslag 2023

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	3
<i>Samenwerkingen</i>	10
<i>De mensen achter Haëlla</i>	12
<i>Kleine Armoede Hulp</i>	16
<i>Thema's Haëlla</i>	22
<i>Wij Doen Mee</i>	36
<i>In Memorium Heleen Dake</i>	39
<i>Haëlla in the spotlights</i>	47
<i>Contact</i>	52

VOORWOORD

Never a dull moment, dat is denk ik een goede karakterisering van dit jaar en los daarvan, sowieso een goede karakterisering van Haëlla. Een jaar met mooie maar ook verdrietige gebeurtenissen.

Verdrietig was het overlijden aan het begin van de zomer van de dochter van de oprichters, Heleen Dake, op de gezegende leeftijd van 97 jaar. Tot op het laatst was er contact vanuit Haëlla met haar. Zij is tot het einde toe betrokken gebleven bij het reilen en zeilen van onze stichting. Daar zijn wij haar dankbaar voor. Het was voor ons hartverwarmend dat zij de Haëlla Stichting in haar testament ruim heeft bedeed. Het voelt als een stempel van goedkeuring. We zullen haar missen en haar herinnering levend houden in het donatiebeleid. Verderop in het jaarverslag leest u hier meer over.

Het is en blijft bijzonder dat niet alleen de familie Dake, maar ook veel andere fondsen en families, al dan niet via een eigen stichting, financieel bijdragen aan het werk van Haëlla. We kunnen daardoor het werk van zoveel mensen mogelijk maken. Wij zijn hen zeer dankbaar. Dat geldt ook voor de vele vermogensfondsen die bijdragen aan Kleine Armoede Hulp en WijDoenMee. We zijn blij met het in Haëlla gestelde vertrouwen.

Eén van de mooie gebeurtenissen dit jaar was de bekendmaking door de Dikke Blauwe van de top 100 meest invloedrijke filantropen in Nederland in 2023. Onze directeur Elise Kant is in de lijst opgenomen op de zevende plaats. Voor een fonds met een relatief bescheiden omvang is dat een zeer eervolle plaats. Wij zijn er trots op! Nogmaals felicitaties voor Elise.

Heel positief was ook dat we dit jaar de banden tussen Stichting Haëlla en Stichting Vermogensbeheer Haëlla hebben versterkt gedurende een tweedaags verblijf op landgoed Prattenburg. De twee stichtingen zijn statutair nauw verbonden met elkaar. Het was goed dat enerzijds wij als bestuur van Stichting Haëlla meer zicht hebben gekregen op het beleggingsbeleid, terwijl anderzijds Haëlla Vermogensbeheer kennis heeft kunnen nemen van de achtergronden van ons donatiebeleid.

We hebben dit jaar geen afscheid genomen van zittende bestuursleden, wel hebben we twee nieuwe bestuursleden verwelkomd: Saskia van den Dool en Tom Mikkers. In dit verslag introduceren zij zichzelf. We zijn blij met deze nieuwe bestuursleden!

Ten slotte, ook dit jaar waren we als bestuur weer getroffen door de enthousiaste en inspirerende wijze waarop de directie en het bureau van Stichting Haëlla handen en voeten geven aan de doelstellingen van de stichting. Heel veel dank!

*Namens het bestuur,
Frieda de Pater, voorzitter*

Ter herinnering aan Heleen Dake, onze oud-voorzitter en dochter van de oprichters van de Haëlla Stichting

Heleen Dake leefde vanuit haar idealen van vrede en recht. Tot op het laatst was ze nauw betrokken bij Haëlla. We voerden bijzondere gesprekken met deze wijze, bevlogen en inspirerende vrouw. Die gingen over oecumene, de economie van het genoeg, het veranderen van de samenleving, armoede, en de moed en macht van het kleine dat nog groeien moet. Over haar leven waarin ze zoveel van haar kennis en wijsheid heeft gedeeld en onvermoeibaar was in het zoeken naar wegen voor wereld vol vrede en rechtvaardigheid.

We zullen haar ongelofelijk missen. Daarom dragen we dit jaarverslag aan haar op. Op bescheiden maar zeer dankbare wijze.

*"Oecumene heeft een bron en een verhaal.
Beide zijn van wezensbelang voor een leefbare samenleving."*

Heleen Dake

Tot ons verdriet is onze bevlogen, wijze, inspirerende oud-voorzitter van de Haëlla Stichting en de Stichting Haëlla Vermogens Beheer overleden, dochter van de oprichters.
Tot op het laatst was zij nauw betrokken bij ons werk.

Helena Theodora Dake

31 juli 1925 - 5 juni 2023

Heleen Dake heeft voor beide stichtingen veel betekend.
Zij leefde vanuit haar ideaal van vrede en recht. Haar inbreng zullen wij heel erg missen.

Bestuur en medewerkers Haëlla Stichting
Bestuur Stichting Haëlla Vermogensbeheer

HOOP IS EEN DING MET VEREN

*Hope is the thing with feathers
Hope is the thing with feathers
That perches in the soul,
And sings the tune without the words,
And never stops at all,*

*And sweetest in the gale is heard;
And sore must be the storm
That could abash the little bird
That kept so many warm.*

*I've heard it in the chillest land,
And on the strangest sea;
Yet, never, in extremity,
It asked a crumb of me.*

Emily Dickinson

DE KRACHT VAN KWETSBAARHEID

2023 was een jaar dat een schrille tegenstelling liet zien tussen hoop en vrees. Tussen steeds weer opnieuw beginnen en afscheid nemen. Tussen zoveel mensen vol moed en inzet voor anderen en geweld in woorden en daden. Een jaar waarin het soms moeilijk was om de moed niet te verliezen.

Maar in al die tegenstellingen won en wint steeds dat ene lichtje dat zelfs de donkerste kamer verlicht. Te midden van geschreeuw, bravoure en uitsluiting staan er altijd mensen op die zeggen: Nee, ik doe daar niet aan mee. Zoveel mensen die vaak op de achtergrond het verschil maken voor zoveel anderen. Een verandering van vandaag voor de mensen van morgen. Ze doen me denken aan de kathedraalbouwers. Ze bouwden aan iets waar ze het eind niet van zouden meemaken, maar ze bouwden wel. Zoals de oprichters van onze stichting zeiden:

Verwacht niet dat je in korte tijd veel kunt realiseren. Misschien moet je er wel tweehonderd jaar, of vele generaties, aan werken. Maar het feit dat je eraan werkt verplicht al en geeft ook ruimte en rust. Dat maakt het ook mogelijk om kleine kiempjes te zien groeien en te denken: die boom is pas groot als ik er niet meer ben, maar hij groeit. (Anton G. Dake)

Soms lijkt het alsof die hoop, die visie vermorzeld wordt door kortetermijnbelangen. Maar de langetermijndenkers en helpers zijn er wel. Prachtige mannen en vrouwen die gewoon aan de slag gaan voor een ander. Ook bij tegenwind. Ook bij onzekerheid. Ook bij politieke ontwikkelingen die angst inboezemen. Duizenden mensen van goede wil, met hoop in hart en handen, die licht brengen waar het donker is, en medemenselijkheid waar die lijkt te zijn verdwenen. Voor ons was het geweldig om ook in 2023 te zien dat we deze mensen konden ondersteunen, met een bijdrage, met raad en in partnerschap. Ruim 900 aanvragen van mensen die zich inzetten voor andere mensen en wiens inzet een vliegwiel kan zijn voor grote veranderingen. Elke keer waren we onder de indruk, telkenmale voelden we ons bevoorrecht door de contacten met al deze mensen vol hoop, pioniers van liefde.

Tegelijk zien we dat deze mensen te weinig gezien worden, hun signalen worden niet opgepikt, ze worden niet uitgenodigd bij beleidsmakers die zich altijd maar afvragen waarom ze mensen niet bereiken. Er is een groot gat tussen de mensen die de mensen juist wel bereiken en het beleid dat wordt gemaakt.

De schrijnendste conclusie ook in 2023 is dat de meest kwetsbare mensen in de samenleving worden opgevangen door andere, vaak ook kwetsbare, mensen. Deze mensen springen met beperkte middelen, maar ongelofelijke inzet, in gaten die de overheid en de samenleving laten vallen.

Soms horen we: 'Al die kleine projecten, moet je niet doen. Het gaat om systemische verandering'. Ons antwoord is dan: 'Deze kleine projecten geven precies aan waar het systeem niet werkt en waar een oplossing kan liggen. Ze zijn de thermometer van de samenleving'. Deze kennis wordt alleen vaak niet gebruikt. Kleine projecten leveren data die onderbouwen wat waar misgaat met het overheidsbeleid en waarom. Zo leidde de samenwerking tussen 15 kleine voedselprojecten in coronatijd tot één enorm voedselproject, dat heel effectief veel mensen kon bereiken. De aanpak was door de kennis vanuit de kleine projecten heel anders dan de gebruikelijke overheidsprojecten.

Het blijft bijzonder dat we, dankzij een familie die in denken en handelen een voorloper was, dit tot op de dag van vandaag kunnen doen. In een wereld waar te vaak boze stemmen het podium krijgen. Maar waar ook, vaak in alle stilte, de doeners, de zieners, de dromers en de levenskunstenaars doen wat gedaan moet worden.

Daarmee was 2023 ook een goed jaar, vol van licht en hoop. Een jaar waarin we probeerden die boodschap van mensen van goede wil te verspreiden in kranten, bladen en op tv. In bijeenkomsten waar we mensen samenbrengen. Samen met deze bijzondere mensen dragen we de boodschap uit van lef, liefde en hoop. Laat velen er moed uit putten.

Elise Kant

Directeur Haëlla Stichting

Opinie Asielcrisis

Mensonterend, dat gesol met de bed-bad-broodregeling

De crisis rond de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers is echt niet opgelost, nu de bed-bad-broodregeling (LVV) plots toch weer is ingesteld, vreest Elise Kant.

Elise Kant 13 mei 2023, 12:00

Het paniekvoetbal dat ons de komende tijd te wachten staat bij de opvang van mensen die hier asiel aanvragen, is al begonnen. Regelingen veranderen per dag. Begin van de week werd ineens de bed-bad-broodregeling ingetrokken, een dag later is diezelfde regeling weer ingesteld. Voor de komende tijd dan, maar hoe het volgend jaar gaat, weet niemand. Beseft de politiek wat dit gerommel in de praktijk voor mensen betekent: straks eten en een slaappleats, of toch 2000 mensen extra die op straat bivakkeren? Kunnen we niet minimale menswaardigheid garanderen in dit land?

De aankondiging deze week om zo plotseling de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) te sluiten, doet denken aan een kind dat verstoppertje speelt en denkt dat anderen hem niet zien. omdat het zelf zijn ogen dicht doet en niemand ziet. Zou de staatssecretaris gedacht hebben 'sluit de LVV (en je ogen) en het probleem is opgelost'?

Menswaardigheid

De bed-bad-broodregeling is bedoeld om uitgeprocedeerde asielzoekers te begeleiden bij vertrek of – in het geval van nieuwe gegevens – om in Nederland de hernieuwde procedure af te kunnen wachten. Maar de LVV-regeling gaat vooral over menswaardigheid: mensen te eten geven en een dak boven hun hoofd, terwijl zij bezig zijn een uitweg uit hun levenscrises te zoeken.

De staatssecretaris wilde 30 miljoen euro besparen door de LVV af te schaffen. Bij besparing van dit bedrag ging de staatssecretaris voorbij aan internationale en Europese wetgeving. Ook werd er niet verder gekeken dan kortetermijnkosten. Immers, 2000 mensen meer op straat betekent op de lange termijn hogere kosten op het gebied van acute zorg en veiligheid.

'Sluit de LVV (en je ogen) en het probleem is opgelost'?

Trouw **Opinie**

25 mei 2023

En de druk wordt gewoon verlegd, op de onder meer door mantelzorg toch al overbelaste particulieren die initiatief nemen, die het drama op straat niet langer kunnen aanzien. Het is de caritas, die al eeuwenlang mensen opvangt die door de overheid niet worden gezien of niet belangrijk genoeg worden gevonden voor goede zorg.

Wat er nu gebeurt is op twee vlakken verontrustend. Ten eerste: de zorg voor steeds grotere groepen mensen wordt door de overheid losgelaten. Zoek het maar uit. De armste mensen in Nederland zijn immers niet de mensen die naar de voedselbank gaan, maar die daarvoor net te veel verdienen, maar ook leningen hebben die nergens op papier staan en niet worden meegerekend. Of mensen die al drie jaar op de voedselbank waren aangewezen, maar die zich niet durven te melden bij de gemeente.

Daarnaast mensen zonder verblijfspapieren. Naast de mensen in de LVV, die nu dus ook onzeker zijn geworden, zijn dat er duizenden. Afwassers, kamermeisjes, schoonmakers. Mensen die onze economie draaiende houden maar op grote schaal worden uitgebuit en een zeer beperkt aantal rechten hebben. Het recht op gastvrijheid wordt dagelijks met grote voeten getreden.

Rafelranden

Gelukkig zijn er in Nederland veel mensen die zich wel wat aantrekken van deze mensen aan de rafelranden van de samenleving. Toen in de coronatijd velen hun baan verloren, kwamen vrijwilligers massaal in actie om ervoor te zorgen dat niemand honger had. Alleen al in Amsterdam ging dat om zo'n 40 kleine initiatieven in buurten en wijken, die soms vanuit de eigen huiskamer eten verstrekten aan zo'n 17.000 mensen (ter vergelijking: bij de voedselbank waren dat er 5000). wilden waarmaken is ingevuld door de vele vrijwilligers die, vaak ervaringsdeskundig, niet konden aanzien wat in hun eigen straat gebeurde. In Amsterdam nam de lokale overheid financiële verantwoordelijkheid, maar dat laat onverlet dat het werk neerkomt op kwetsbare schouders. Ook dat is dus verontrustend.

Toevallig opgezet

De vraag is of we zo'n samenleving willen. Een land waar kwetsbare mensen zijn overgeleverd aan wat toevallig door vrijwilligers wordt opgezet. Een land waar mensen, vaak met zelf een minimuminkomen, andere mensen helpen en op wiens schouders het falen van de humanitaire rechtsstaat wordt gelegd. Duizenden mensen repareren dagelijks de gevolgen van een systeem dat in zijn voegen kraakt. Zij houden de humaniteit in stand.

De vraag aan de staatssecretaris blijft dan ook: als je het niet meer ziet, is het probleem dan opgelost of heb je het gewoon op andere schouders gekieperd? Het antwoord laat zich raden.

[Trouw Opinie](#)

25 mei 2023

SAMENWERKINGEN

MET ORGANISATIES IN NEDERLAND

Voor de Haëlla Stichting is samenwerken met andere fondsen vanzelfsprekend én inspirerend. Haëlla richt zich op kleine initiatieven die kunnen fungeren als vliegwiel voor sociale verandering. Daarin wordt actief de samenwerking gezocht met andere fondsen, waarbij Haëlla vaak de initiatiefnemer is, zoals Kleine Armoede Hulp en WijDoenMee.

Fondsen en particulieren stellen budgetten ter beschikking voor bepaalde thema's, soms langdurig, soms eenmalig, of beleggen een fonds op naam. Ook neemt Haëlla desgewenst het bestuur en de uitvoering van familievermogensfondsen over, of vervult de rol van adviseur. Al deze bijdragen worden uitgegeven aan projecten. Ook in 2023 zijn we gaan samenwerken met fondsen die we voorheen niet kenden. Daarnaast is het mogelijk om bij Haëlla een fonds op naam te starten.

Een overzicht van onze samenwerkingspartners kunt u vinden op onze website www.haella.nl. De Haëlla Stichting is dankbaar voor deze samenwerkingen. Het stelt ons in staat de vele projectaanvragers te helpen bij het realiseren van hun idealen.

De Haëlla Stichting is lid van de branchevereniging FIN (Fondsen en foundations in Nederland) en is lid van de werkgroep Internationale Samenwerking.

De Haëlla Stichting was zo'n twintig jaar geleden de oprichter van het Landelijk Fondsen overleg, hieruit kwam het Amsterdamse Fondsenoverleg voort. Haëlla participeert ook in het Jeugdfondsen overleg, het Studiefondsen overleg, het armoede overleg en het Haagse Fondsenoverleg. En is initiator en lid van het Protestantse Fondsenoverleg.

Sinds 2020 is de directeur van Haëlla voorzitter van dit Landelijk Fondsenoverleg en ook van het Amsterdams Fondsenoverleg. Dit overleg van fondsen heeft in 2014 een convenant gesloten met de gemeente Amsterdam. Het eerste convenant tussen fondsen en een gemeente. Elise Kant heeft ook hier een leidende rol. In 2022 werd een begin gemaakt met het vernieuwen van het convenant. In de praktijk is dit best een uitdaging. Hoe werken fondsen en gemeenten samen, hoe vind je elkaar en op welke thema's?

Waar we het hier over hebben is samenwerking tussen een tanker en speedbootjes. De gemeente, dat is een tank, een mamottanker, heeft macht en veel geld en heel veel personeel, die kan vooruit en maakt massa, wordt uit elkaar getrokken tussen urgent en nog urgenter, heeft verantwoordingsplicht aan iedereen, ligt onder het vergrootglas van de pers, is gebonden aan regels en wetten.

De fondsen dat zijn kleine wendbare speedbootjes, die iets kunnen betekenen voor mensen die van de tanker vallen en die die tanker af en toe proberen bij te sturen. Fondsen zijn vrije vogels die kunnen doen wat ze willen, klein en flexibel. Dicht op de leefwereld, dromend van systeemverandering. Weinig personeel en daarmee wendbaar. Minder geld en daarmee niet altijd in staat om te doen waar ze van dromen. Thema's worden niet centraal geregeld. Wel komen we elkaar op thema's voortdurend tegen.

Allebei hebben we zo onze sterke en minder sterke kanten. Dus af en toe rommelt en schuurt het die samenwerking. En af en toe leidt het tot iets groots en moois dat we allebei alleen niet kunnen. Daarom is het hoopgevend dat we in 2023 een nieuw convenant voor tien jaar aan gemeente en fondsen voorleggen. Ook is er een concreet actieplan opgesteld voor drie jaar. Thema's zijn ondermeer: bestaanszekerheid voor iedereen, het voedselproject, Gewoon Geld Geven, versterken van sociale organisaties en sleutelfiguren en mogelijk samenwerking op het gebied van vastgoed. Op 10 april 2024 zal het convenant worden ondertekend door de burgemeester van Amsterdam, Femke Halsema, en Elise als voorzitter van LFO/AFO.

DE MENSEN ACHTER HAËLLA

Haëlla werkt vanuit een sfeervol, huiselijk ingericht kantoor in Den Haag, waar zes betrokken medewerkers (grotendeels parttimers) zich inzetten. Afgelopen jaar namen we afscheid van onze collega Tessa Buruma, jarenlang het gezicht van Haëlla richting andere fondsen en Wij Doen Mee. Zij begon enthousiast aan een nieuwe uitdaging bij een ander fonds en wij gingen op zoek naar een nieuwe senior project adviseur. Dat was een mooie zoektocht. In mei begon Lianne Engelkes als nieuwe collega. We zijn heel blij met haar komst, haar kennis op het gebied van vluchtelingen, trauma, projectadvisering en haar vrolijke inbreng in het team.

Naast ons personeel, kan Haëlla niet functioneren zonder de onmisbare ondersteuning van vier andere gedreven mensen:

Daan van Egmond, onze vrolijke controller die ons op het financiële vlak met raad en daad terzijde staat. Man met een missie Maikel van 't Zand van The Eagle Learns to Fly, die voor ons de schoonmaak doet vanuit zijn sociale onderneming met ex-gedetineerden en andere mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. En dan is er nog onze vriendelijke Teyo, die zorgt dat het pand aan de Jan van Nassaustraat tip-top in orde blijft. Barbara Berger werkt sinds 2023 als freelancer voor Haëlla op het gebied van communicatie. Maar ze brengt zoveel meer dan dat! We zijn blij met deze vier bevlogen mensen die ons helpen in het waarmaken van onze missie.

LIANNE STELT ZICH VOOR:

Terugblikkend op 2023 kan ik wel stellen dat afgelopen jaar een bewogen achtbaan was voor zowel mijzelf als mijn carrière. Sinds 1996 woonde ik met name in het buitenland en werkte in de humanitaire en ontwikkelingssamenwerkingswereld. Van o.a. Egypte, Soedan, Palestina, Jordanië en Syrië en uiteindelijk ruim 15 jaar in Denemarken.

Sinds mijn start bij Haëlla in mei 2023 werd ik gelijk met mijn neus op de feiten gedrukt dat er ook in Nederland veel mensen enorm moeten ploeteren om te kunnen overleven, dat daklozen en ongedocumenteerden tussen wal en schip vallen, dat migranten en vluchtelingen met de nek worden aangekeken, dat verbinding soms ver te zoeken is en dat de overheid vaak te kort schiet in deze. Dat choquerde mij.

Het doet me goed om voor Haëlla te mogen werken. Het was geweldig enthousiasmerend en stimulerend voor mij om de bijzondere mensen achter de projecten te ontmoeten en te spreken zoals op de Kleine Armoede Hulp dag in Utrecht. Hetzelfde warme gevoel krijg ik bij het behandelen van de diverse projecten die er allemaal op zijn gericht de samenleving te verrijken. Kortom, mijn beslissing om naar Nederland te komen en voor Haëlla te gaan werken was zeker de juiste. Nietzsche zei: "onzichtbare draden zijn de sterkste banden" en daar sta ik helemaal achter.

BARBARA BERGER STELT ZICH VOOR:

Sinds vorig jaar ondersteun ik Haëlla af en toe met communicatie-advies, maar dan wel in Haëlla-stijl: hands-on, weinig vergaderen en vooral concreet werk afleveren, zoals het schrijven van verhalen en benaderen van kranten. En we werken ook nog in directeur-Elise-stijl: korte appjes, bij voorkeur s'ochtends vroeg, snel sparren en dan gewoon dóen! Zo hebben we afgelopen jaar bijvoorbeeld al bellend en append in een paar uur een opiniestuk voor dagblad Trouw in elkaar gezet en meteen geplaatst gekregen.

De Haëlla-stijl ligt mij. Niet veel bureaucratie en genoeg lef om mensen kansen te geven. Ik draag graag bij om Haëlla nog meer zichtbaar te maken. Vooral dié mensen die van Haëlla dat steuntje in de rug krijgen om anderen nog beter te kunnen helpen. En ik wil ook dat beleidsmakers Haëlla nog beter kennen. Zij kunnen leren van de aanpak op (menselijke) maat en vooral van het vertrouwen dat Haëlla mensen geeft.

Eerder heb ik als journalist bij Trouw gewerkt, daarna aan de andere kant van de perstafel als manager communicatie. Nu zet me ik me - als free-lancer - in voor diverse organisaties die mij inspireren en die mij ook persoonlijk uitdagen om de wereld een klein beetje beter te willen maken. Want hoe kun je zelf stil blijven zitten als je ziet hoeveel mensen in de haarvaten van de samenleving hun best doen voor een ander.

Via Haëlla sprak ik enkele mooie initiatieven van Kleine Armoede Hulp. Toen hoorde ik iemand zeggen: 'Een kind kan niet kiezen waar het wordt geboren'.

Met die zin in mijn hoofd sta ik nu elke ochtend op. En dan ga ik snel aan het werk. Dank voor de inspiratie, Haëlla!

NIEUWE BESTUURSLEDEN STELLEN ZICH VOOR

Saskia van den Dool

Vanuit mijn passie om bij te dragen aan een meer rechtvaardige en duurzame wereld, heb ik de afgelopen 25 jaar gewerkt aan de bevordering van mensenrechten, democratie en duurzame ontwikkeling. Tot vorig jaar deed ik dat als algemeen directeur van Adessium Foundation in intensieve samenwerking met allerlei maatschappelijke organisaties en andere filantropische stichtingen. Momenteel adviseer ik missie-ge-dreven organisaties over strategie, samenwerking en leiderschap. De Haëlla Stichting was een van de fondsen waarmee ik in mijn tijd bij Adessium samenwerkte. Samen kun je meer impact maken, dat is iets waar ik echt in geloof. Ik zie dat ook bij Haëlla. Met recht noemen zij zich een fonds met lef. Ik vind het heel hoopvol om te zien hoe mensen zich blijven inzetten voor hun kwetsbare medemens. Vanuit mijn rol in het bestuur van Haëlla vind ik het interessant om met Elise en haar team kritisch mee te denken over de rol van filantropie en wat ervoor nodig is om (internationale) maatschappelijke initiatieven zo goed mogelijk hun belangrijke werk voor een rechtvaardige samenleving te laten doen.

Tom Mikkers

Het mooie aan het Haëlla Fonds vind ik de keuze voor kleinschalige projecten die het verschil maken. Onder de radar op het spoor komen wat nodig is lijkt mij van grote waarde om de leefbaarheid voor iedereen op onze kwetsbare planeet te verbeteren. Veel projecten die Haëlla steunt, liggen ook nog eens in het verlengde van mijn persoonlijke betrokkenheid bij het thema vrijheid en verdraagzaamheid. Die waarden waren bepalend bij mijn keuze voor het predikantschap bij de Remonstranten, een kerkgenootschap dat deze thematiek verbindt met christelijk geloof. Ook was ik ooit een van de oprichters van Het Blauwe Fonds dat zich toelegt op homo-emanipatie. De rode draad in mijn werkzame leven is de vraag hoe je het christelijk geloof aan de orde kunt stellen in een seculiere samenleving. Na mijn studie theologie en godsdienstwetenschappen in Leiden speelde die vraag in kerkelijke gemeentes waar ik werkte en in mijn rol als algemeen secretaris van de Remonstrantse Broederschap tussen 2008 en 2016. Sinds 2016 ben ik (met een korte onderbreking) werkzaam bij de EO in verschillende functie, momenteel als 'producteigenaar geloven en vragen'. In die rol ga ik over de geloofsprogramma's van de EO.

Stichting Haëlla Vermogensbeheer

Haëlla bestaat uit twee stichtingen met afzonderlijke besturen. Stichting Haëlla Vermogensbeheer (HVB) die zorg draagt voor het vermogen, en een andere stichting voor het doen van de uitgaven. De twee besturen werken nauw samen. In 2021 heeft Haëlla zich aangesloten bij de regels voor regulering van de FIN (de branchevereniging van Fondsen in Nederland). Haëlla Vermogensbeheer Stichting (HVB) heeft inmiddels de Code Goed Bestuur ontvangen.

De HVB heeft uitdrukkelijk gekozen om het vermogen te beleggen in lijn met de beleidsterreinen van Haëlla. Daarnaast wordt ook hard gewerkt aan de verduurzaming van het pand, dat in 2023 is voorzien van twee warmtepompen en zonnepanelen op het dak. Daarmee voldoen we aan de eisen voor duurzaamheidslabel A.

KLEINE ARMOEDE HULP

Kleine Armoede Hulp (KAH) is voortgekomen uit KleineCoronaHulp (KCH), een initiatief dat in maart 2020 gestart werd door de Haëlla Stichting en Fonds 1818. Een fonds voor mensen die zich in willen zetten voor andere mensen die leden onder de coronacrisis. Meer dan 400 projecten werden gefinancierd door een samenwerkingsverband van 32 fondsen, 2 bedrijven en particuliere giften. Bijna al deze projecten gingen over voedsel en/of eenzaamheid.

De projecten lieten zien hoeveel verborgen armoede er in Nederland is en hoe juist informele initiatieven mensen in de knel weten te bereiken. Duidelijk werd ook dat een fonds van fondsen noodzakelijk zou blijven ook na de coronacrisis, juist om activiteiten te financieren gericht op mensen die moeilijk bereikbaar zijn. Daarom werd Kleine Armoede Hulp begin 2022 gestart als opvolger van KCH. Opnieuw doet daar een groot aantal fondsen aan mee. Het budget voor 2024 is ruim 400.000 euro.

Bij KAH kan een bedrag van maximaal € 3.000 worden aangevraagd voor kleine, bij voorkeur informele armoedeprojecten.

Haëlla monitort welke nood er uit de aanvragen blijkt die niet voldoende geadresseerd wordt door bestaande actoren, zoals de overheid of welzijnsorganisaties. Op basis daarvan onderneemt zij actie. Voorbeelden hiervan zijn naast het voedselproject in Amsterdam, het opzetten van een loket voor initiatieven die vragen hebben over samenwerken met de gemeente, of het contact leggen met media en politiek om het belangrijke werk van de kleine initiatieven in beeld te krijgen.

Als er iets duidelijk is geworden door KAH en al eerder door KCH is dat de hulp aan mensen die buiten het systeem vallen, in de helft van de gevallen neerkomt op de schouders van andere kwetsbare mensen. De mensen van de informele voedselbanken en in andere projecten zijn vaak zelf ervaringsdeskundig. Deze mensen houden onze samenleving leefbaar. Dat is fantastisch en tegelijk verdrietig omdat het niet zo zou moeten zijn. En we willen niet alleen helpen bij directe nood, maar ook de ervaringen van de informele helpers zichtbaar maken, laten zien waar de gaten vallen en zo hopelijk het beleid van gemeentes en andere overheden veranderen. Het grote voedselproject in Amsterdam heeft aangetoond dat het aanbieden van data en concrete plannen tot systemische veranderingen kan leiden in een bureaucratie die onwrikbaar lijkt. Op die beweging blijven we inzetten.

Op de site www.kleinearmoedehulp.nl is het verslag van anderhalf jaar Kleine Armoede Hulp te vinden, onder het tabblad 'Laatste nieuws'.

KLEINE ARMOEDE HULP DAG 2023

Ik dacht altijd mensen in armoede zijn hetzelfde als ik, ze hebben alleen wat minder geld. Maar dat is helemaal niet zo! Als je veel stress en weinig keuzes hebt krijg je een heel ander leven. (Deelnemer Kleine Armoede Hulp dag, november 2023 in Utrecht)

We organiseren regelmatig zoom sessie waar initiatieven elkaar kunnen ontmoeten. Ook was er een livesessie in Rotterdam. Voor 2024 staan Den Haag en Amsterdam op de planning.

In november 2023 organiseerden we een dag voor alle aanvragers uit het hele land met workshops over fondsenwerving, projectplan schrijven en samenwerking met de gemeente. Honderd mensen kwamen naar Utrecht en namen vol enthousiasme deel aan de workshops.

Tijdens deze dag gaf Maaïke Ballieux-Hamel een workshop over de omgang met gemeentes. Dat was zo'n succes dat we nu een vervolg aanbieden in de vorm van speciale spreekuren voor initiatieven die gesteund worden door Kleine Armoede Hulp of de Haëlla Stichting. Ook vroegen we politieke aandacht voor de doeners en hun oplossingen.

Daarom boden de aanvragers bij Kleine Armoede Hulp een pamflet aan Tweede Kamerlid Senna Maatoug. Dit leidde ertoe dat er in maart 2024 een werkbezoek komt van minister Carola Schouten, waar aanvragers en de minister met elkaar in gesprek zullen gaan.

KLEINE VRIJWILLIGERS INITIATIEVEN, ZIE ZE STAAN! ZIJ HOUDEN DE SAMENLEVING LEEFBAAR.

Kleine vrijwilligersprojecten, van doeners met lef, daadkracht en hoop, maken de samenleving leefbaar, tegen de verdrukking in. Ze zijn de houvast voor eenzame bureaus, voor mensen in armoede, voor wie nergens meer in geloofd. Ze springen in gaten die de overheid te vaak laat vallen en komen bij mensen die niemand meer bereikt en ondersteunen hen om meer zelfredzaam te worden. Deze doeners, inmiddels met tienduizenden, zijn de thermometer van de samenleving. **ZIE ZE STAAN!**

LUISTER NAAR DE SIGNALLEN VAN DEZE DOENERS

Ook als het niet in ambtelijke taal verpakt is. Zij zien wat door overheden en instanties niet gezien wordt omdat zij dicht bij mensen staan, ook bij de groeiende groep die het vertrouwen in de overheid kwijt is.

MAAK ALS OVERHEID VOLDOENDE BUDGET VRIJ VOOR KLEINE EN INFORMELE AANVRAGEN

Help met het vinden van ruimtes, verkrijgen van vergunningen, geef financiële steun. Deze doeners voorkomen nog grotere problemen in de wijk. Ondarken het risico van verplicht samenwerken met grote (welzijns)koepels waarbij kleine organisaties gemakkelijk buiten de boot vallen.

WERK ALS OVERHEID FLEXIBEL, MET VERTROUWEN EN ONBUREAUCRATISCH MET DE DOENERS SAMEN!

De corona-crisis is opgevolgd door inflatie en de energiecrisis. De onderliggende structurele problemen van armoede en uitsluiting zijn schrijnend helder geworden! Mensen in armoede zijn in tijden van crisis extra kwetsbaar. Overheidsmaatregelen bereiken lang niet iedereen of duren te lang voor zij in werking zijn gezet. Kleine initiatieven zijn broodnodig vanwege hun korte lijnen, het vertrouwen dat zij weten te wekken bij mensen die door eerdere slechte ervaringen wantrouwend zijn voor hulp, of die zich schamen om naar een instantie te stappen. Of die net buiten de regels vallen en onder de radar verder moeten.

ZORG VOOR TOEGANKELIJKE EN BEGRIJPBJE PROCEDURES BIJ DE OVERHEID WAARDOOR MENSEN IN PROBLEEMEN GEMAKKELIJKER EXTRA STEUN KUNNEN AANVRAGEN.

ZIE DE HELE MENS STAAN EN NIET ALLEEN HET PROBLEEM. DENK IN MOGELIJKHEDEN EN NIET IN BEPERKINGEN, EN LEER VAN DE DOENERS!

Toen we in de voorbereiding van het bezoek van de minister vroegen wat aanvragers over hun inzet wilden vertellen was het opvallend dat de mensen, die zij helpen, centraal stonden: hun slechte ervaringen met onbuigzame bureaucratie, onbegrijpelijke regels, en vooral het gebrek aan maatwerk. Pas in tweede instantie hadden onze helpers het over waar ze zelf als initiatief tegen aanlopen. De grootste zorgpunten waren

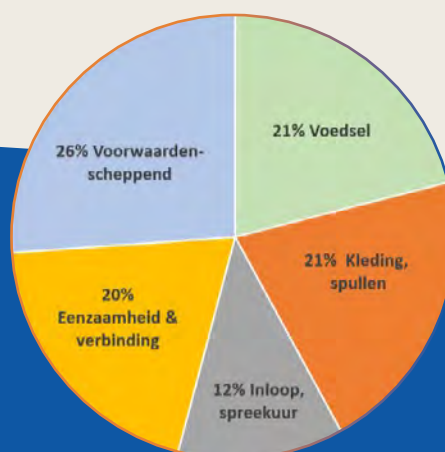
- Geen toegang tot kleine subsidiemogelijkheden bij de gemeente, dus als informele helpers overall tussen wal en schip vallen want gemeentes werken liever met grote – en dus meer bureaucratische – welzijnsorganisaties.
- Niet uitgenodigd worden voor gesprekken over beleid.
- Geen hulp bij het vinden van een pand.
- Het verdriet van hun cliënten wanneer ze tegen onbuigzame regels blijven aanlopen en dat dan de helpende organisatie verwijten. En dat dat maar niet verandert. Terwijl deze helpers iets doen dat de samenleving, zeker nu, zo ontzettend nodig heeft. Mensen die omzien naar elkaar. En daarmee tienduizenden mensen die zich in de steek gelaten voelen, ondersteunen in het hervinden van vertrouwen en eigenwaarde en ook voorkomen van grotere problemen : criminaliteit, polarisatie en in sommige gevallen ook zelfmoord.

De vele honderden kleine initiatieven kosten niet veel, en draaien op –veelal kwetsbare vrijwilligers. Juist deze mensen houden de samenleving leefbaar voor anderen die overall buiten vallen. Ze zijn vaak informeel, of geen ANBI of spreken niet het jargon van bestaanszekerheid en beleidslijnen. Maar juist zij zijn de hoopgevers, de lichtbrengers, de mensen die niet te veel praten en wel veel doen.

Veel mensen in armoede worden alleen gesteund door de mensen achter kleine organisaties die hun huiskamer lenen voor opslag, hun tijd besteden aan organiseren en langs winkels gaan voor gratis voedselhulp. Doeners die tegen andere kwetsbare mensen zeggen: ‘Schat vertel eens wat gaat er mis, wat kunnen we doen? Niet met dure termen, niet met voorwaarden en vooroordelen, maar gewoon van mens tot mens..

De kracht van de samenleving en elkaar helpen moet juist ondersteund worden, niet moeilijker gemaakt worden. Dat is waar KAH zich voor inzet.

Categoriën KAH projecten

Stichting Veli, Den Haag

Maatschappelijk spreekuur

Tijdens het maatschappelijk spreekuur helpt stichting Veli mensen de weg te vinden naar instanties en helpt zo nodig bij administratieve zaken. Het gaat veelal om mensen voor wie Nederlands niet hun moedertaal is. Het Haëlla/Kleine Armoede Hulp team was dit jaar op bezoek bij stichting Veli en sprak met diverse cliënten die om uiteenlopende redenen bij stichting Veli kwamen, zoals: onveilige situatie thuis, geluidsoverlast van burens, invullen formulieren (oa: WMO aanvraag, het aanvragen van toeslagen) en hulp bij nasleep van een scheiding. Allemaal mensen die de hulp goed konden gebruiken en hier heel blij mee waren. Mensen willen vaak iets terug doen en een aantal wordt dan 'wijkcontactpersoon'. Deze heeft de rol van gastheer/gastvrouw tijdens het inloopsprekuren en zij zijn de ogen en oren in de wijk. Zo weten mensen stichting Veli steeds beter te vinden.

Ataliede – Schoolartikel project

Een project van drie buurtbewoonsters, die het zich aantrekken dat er kinderen zijn (4 tot 18 jaar) die geen rugzakken e.d. hebben als zij het nieuwe schooljaar ingaan. Als overblijfmoeder zagen zij dat sommige kinderen met een plastic tasje komen en nauwelijks over schoolspullen beschikken. Zij hebben hierover contact met scholen en het buurtteam. Deels financieren zij het project uit de organisatie van activiteiten in de buurt (een bingo, een benefietconcert, een buitenbioscoop en een buurtfeest). Tijdens het feest wil men ook flyers uitdelen en informatie bieden aan ouders die het niet breed hebben. Er zijn 215 kinderen blij gemaakt met een duurzame tas met broodtrommel en beker.

Stichting On & Backstage – Blij op het boven IJ

Stichting On & Backstage is een revue-gezelschap dat optredens organiseert voor en door minima, ouderen en minder validen. Doel is hen te enthousiasmeren en activeren om elk optreden tot een succes te maken door mee te helpen, op het podium, voor/achter de schermen, administratie, promotie en meer.

In september 2023 heeft de stichting een muzikale revue georganiseerd in winkelcentrum 'Boven het IJ' in Amsterdam. De ouderen hebben genoten van een dagje uit en de vrijwilligers en professionals groeiden nog meer naar elkaar toe.

Burgerinitiatief van Farah uit Rotterdam

Goed voor elkaar

Goed voor elkaar is een initiatief van een alleenstaande moeder die met vier andere vrijwilligers op Valentijnsdag voor 65 alleenstaande en niet vermogende ouders een verrassing organiseerde. Het werden pakketjes met levensmiddelen en iets gezelligs om deze ouders te laten weten dat ze niet alleen staan. De initiatiefneemster kent de gezinnen deels omdat zij als verpleegster werkt in de wijk, deels ook omdat zij via buurthuizen wordt doorverwezen. Het zijn gezinnen die om verschillende redenen niet (meer) in aanmerking komen voor hulp van de voedselbank.

Stichting Plusbus op Stap de Lauwers e.o.

Behoud de Plusbus

Stichting Plusbus Stap de Lauwers organiseert de (boodschappen)bus voor ouderen en minder validen in de Gemeente Kollummerland en Nieuwkruisland (Noordoost Friesland). De doelgroep kan met de bus boodschappen doen en regelmatig wordt er een uitje georganiseerd. Zonder deze faciliteit is men erg geïsoleerd. De bus wordt in de regel gefinancierd door de bescheiden bijdrage van de mensen die er gebruik van maken. De kosten van brandstof stegen. Men probeerde dit op te vangen met kleine prijsverhogingen, maar daardoor konden minder mensen van de bus gebruik maken. Om niet failliet te gaan werd een actie opgezet door de 40 vrijwilligers. KAH steunde het project zodat men niet in hoefde te teren op een reservering voor een vervangende elektrische bus die men in 2024 wil aanschaffen. In de provincie wordt door de overheid veel te weinig gedaan op dit gebied en zo worden mensen eenzaam en uitgesloten.

VOEDSELPROJECT AMSTERDAM

Op initiatief van Haëlla zijn er aan het begin van de corona-crisis zo'n 15 informele voedselbanken, 42 vermogensfondsen, het Rode Kruis en de Gemeente Amsterdam op een bijzondere manier nauw samen gaan werken.

Immers, vermogensfondsen zetten normaalgesproken geen voedselproject op en Rode Kruis doet ook geen noodhulp in Nederland. De gemeente had een probleem van ongekende omvang, maar werd geketend door wetgeving. Dat schiep ook een band. Het was voor allemaal een beetje koersen in het duister in ook een nieuw soort machtsconstructie. We konden dit alleen maar met elkaar doen.

Inmiddels is er meer dan 13 miljoen euro omgegaan in dit project en worden er nog steeds 4.000 mensen regelmatig geholpen. Wat als noodhulp begon, legde structurele problemen bloot die heel moeilijk zijn op te lossen. Deels omdat het voor 80% gaat om mensen zonder papieren, deels omdat er gewoon veel te hoge barrières in de hulpverlening zijn voor kwetsbare mensen. Afgelopen jaar is het project dan ook omgezet van noodhulp naar structurele hulp. Tegelijk zijn de uitdagingen enorm. Er wordt gewerkt aan oplossingen die mensen zodanig uit hun situatie halen dat ze deze vorm van voedselondersteuning niet meer nodig hebben. Zo wordt er samen met Open Embassy gewerkt aan een actieonderzoek naar legale mogelijkheden tot werk voor mensen zonder verblijfsvergunning. Een beweging van kleine projecten naar systeemverandering. Het is geweldig en leerzaam, maar ook een weg vol uitdagingen.

THEMA'S

Haëlla ondersteunt projecten wereldwijd met financiën, kennis en netwerk. Haëlla focust in haar werk op vier thema's: Vrede en Mensenrechten, Geloof en Samenleving, Milieu en Duurzaamheid, Samenleven in Nederland. Speciale aandacht is er voor mensen zonder verblijfsvergunning en vrouwenrechten.

Hieronder lichten we onze thema's uit met voorbeelden van projecten die Heleen Dake na aan het hart lagen.

VREDE EN MENSENRECHTEN

Haëlla ondersteunt een breed palet van activiteiten op het gebied van mensenrechten en vredeseducatie wereldwijd. Hier lag het hart van Heleen Dake. Speciale aandacht had zij voor gevangenzorg en projecten rondom vredesopbouw.

Jan Dirk Tuinier van Stichting Vredeseducatie vertelt:

Heleen Dake was zeer betrokken bij de projecten van de Stichting Vredeseducatie. Ik heb haar ontmoet bij de opening van het Herinneringscentrum op Fort de Bilt in 1998, een 'lieu de memoire' van het verhaal van de doodgeschoten verzetsmensen tijdens de Tweede Wereldoorlog. We waren het erover eens dat vrede voortkomt uit de handen van gewone mensen overal ter wereld. En hoewel de mogelijkheid om vrede te maken in het DNA van ieder mens aanwezig is, hebben we een omgeving nodig, die ons helpt het te ontdekken: met andere woorden vredeseducatie.

Heleen Dake steunde het DOEboek Burgerschap en bracht het onder de aandacht van de Haëlla Stichting. Niet toevallig is een tiental pagina's in het DOEboek gewijd aan de Haëlla thema's van verzet tegen armoede, delen en wereldwijde solidariteit. Het is zinvol dat kinderen dit ontdekken, ervaren, meemaken en al doende leren om vrede te maken. Ze nam een aandeel in het DOEboek Burgerschap en maakte zo een investering met een 'sociaal rendement'. Heleen Dake is er niet meer. Het vredeswerk gaat door omdat het mensen van alle leeftijden zijn die in hun omgeving, waar dan ook ter wereld, vrede maken.

Gevangenenzorg, twee voorbeelden van organisaties die wij al lang ondersteunen:

Nienke van Dijk, voormalig directeur Epafras vertelt:

De stichting Epafras biedt geestelijke verzorging aan Nederlanders die in het buitenland gevangen zitten. Vanaf het begin, nu bijna veertig jaar geleden, heeft Heleen Dake een bijzondere en warme sympathie voor het werk van Epafras gehad. Dat is bijzonder, want gedetineerden zijn in de samenleving geen populaire doelgroep. Maar Heleen Dake kon zich goed vinden in de Bijbelse opdracht om gevangenen te bezoeken en te blijven zien dat ook gevangenen meer zijn dan hun delict. Heleen Dake zorgde er hoogstpersoonlijk voor dat Epafras nooit vergeten werd bij de giften en toonde zich altijd betrokken.

Epafras organiseert jaarlijks een online kerstviering voor de honderd vrijwilligers op vele plaatsen in de wereld. Het is gebruikelijk dat we dan ook de mensen gedenken die in het jaar daarvoor overleden zijn, zowel vrijwilligers als gedetineerden. In 2023 hebben we ook Heleen Dake herdacht, in haar heldere wijsheid en betrokkenheid. Haar gedachtenis zij tot zegen.

Monique van Schaik, bestuurslid van Exodus Nederland vertelt:

Mevrouw Dake heeft Exodus Nederland jarenlang gesteund. Het bijzondere aan haar was dat zij er nooit op voorstond dat ze dit voor ons deed. We herinneren haar als een warme, betrokken vrouw en we waren erg onder de indruk van haar bescheidenheid. Wij zijn haar dankbaar dat zij ons werk zo'n warm hart toe droeg en dan in het bijzonder de kinderen met een ouder in detentie die extra zorg en aandacht nodig hebben. Iedere keer waren wij weer verrast over de bijdragen die wij mochten ontvangen. We hebben vaak aan haar gedacht en over haar gesproken, zonder dat we wisten wie ze als persoon was. Wij zullen ons haar blijven herinneren en zijn dankbaar voor haar belangeloze inzet en steun, hetgeen ons ook inspiratie gaf.

Peace Brigades Internationaal (PBI)

Stemmen voor verandering

PBI heeft altijd interessante jongerenprogramma's. De Haëlla Stichting steunt hen al vele jaren. Peace Brigades zet zich in om jongeren te interesseren voor vredesvraagstukken en gewelddoos verzet tegen schendingen van mensenrechten. Met het project Voices for Change, wil men een nieuw generatie vredesstichters aanspreken. Dat zijn jongeren tussen de 18 en 28 jaar die behoefte hebben aan kennis over oorlog en conflict en die willen bijdragen aan een vreedzame samenleving. PBI organiseert ondermeer masterclasses, een Human Rights Café en filmvertoningen met discussie. In 2023 werd een multimediale tentoonstelling 'Meet the Defender' gerealiseerd in het Stads kantoor van de Gemeente Utrecht met daarbij ontmoetingen met mensenrechten verdedigers.

www.peacebrigades.nl

Terugblik van Hilde

In juli 2023 bezocht ik samen met Elise diverse projecten in Kenia en Oeganda, die door de Haëlla Stichting (mede dankzij onze samenwerkingen) gefinancierd worden. Het was overweldigend om al het mooie werk direct te kunnen zien!

Heel indrukwekkend was het bezoek aan een vrouwengevangenis in Nairobi. Via de organisatie 'Father GROL's Welfare project' wordt vrouwen een hart onder de riem gestoken in deze moeilijke omstandigheden. Velen zitten vast voor kleinere vergrijpen of voor drugsmokkel waarmee ze snel geld hoopten te verdienen. Omdat de vrouwen in ernstige armoede verkeren, belanden ze in de situatie van drugskoerier. Het zijn trieste verhalen die we horen over hun leven in armoede, het uitzicht van nog vele jaren in de gevangenis, en vooral het gescheiden zijn van geliefden en met name van hun kinderen die ze erg missen... Maar nu ze in de gevangenis zitten grijpen ze alle mogelijkheden aan om via praktische beroepsstraining nieuwe vaardigheden te leren. Zo is er een bakkerij, en een naaiatelier.

Father GROL's Welfare project biedt materiële en geestelijke steun in de gevangenis en bereidt de vrouwen voor op de toekomst ná de gevangenis. Ze verschaffen dan extra training en gereedschap, bijvoorbeeld een naaimachine om een eigen zaakje te beginnen!

Naar een nieuwe manier van partnerschap

Veel projecten op het gebied van Vrede en Mensenrechten vinden plaats in het buitenland. Haëlla is bezig de samenwerking met buitenlandse partners meer gelijkwaardig te maken. In dit kader, vanuit de wens tot dekolonisering, willen we niet langer alleen met Nederlandse (tussen)organisaties werken, maar local ownerships bevorderen. Het zwaartepunt voor een project (idee, uitvoering, en evaluatie) moet lokaal liggen. Tegelijk worden we uitgedaagd dit op zo'n manier vorm te geven dat het niet ten koste gaat van het mondiale burgerschap in Nederland. Aan de politieke ontwikkelingen kunnen we zien dat dit harder nodig is dan ooit.

In 2023 hebben we de nieuwe manier van werken, zoals afgesproken met onze partners in Oeganda, voortgezet en verder uitgebouwd. In 2022 hebben zij de "Haëlla families" opgezet die samen a. beslissen over nieuwe partners voor Haëlla, b. een traject van capacity building op maat ontwikkelen, en c. elkaar kunnen versterken. Een reis naar Oeganda van Hilde en Elise in 2023 leerde ons dat het veranderen van dit soort processen een boeiende leerschool is voor beide partijen. Wat is dat precies, dekoloniseren in deze context, wat zijn dan de rollen van alle partijen, wat heeft prioriteit als het gaat om capacity building? De partners die eerst vooral inzetten op capacitybuilding rondom 'grant making' kwamen in een diepgaand gesprek dat ze eigenlijk veel meer behoefte hadden aan 'self care' om hun eigen weerbaarheid en veerkracht te versterken in een politieke context die steeds lastig wordt.

In 2024 zal het buitenland beleid verder worden vorm gegeven. Centraal daarin staan zowel dit proces als onze inzet langs de randen van Europa.

Facilitation for Peace and Development

STOP STIGMA

Facilitation for Peace and Development (FAPAD) is een mensenrechten organisatie werkzaam in Oeganda. FAPAD geeft training, faciliteert en biedt rechtsbijstand, advies en begeleiding aan overlevenden van geweld.

Via het STOP STIGMA project vergroot FAPAD de capaciteit en veerkracht van overlevenden (vrouwen en meisjes) van Sexueel geweld. Vrouwen in dit gebied hebben zowel verschrikkelijk dingen meegemaakt tijdens de LRA periode als nu nog steeds door verkrachtig en ontvoering door de Karamajong. Vrouwen die dit geweld hebben meegemaakt worden vaak gediscrimineerd, verstoten door hun echtgenoot en sociaal buitengesloten. Daarom wil FAPAD aan bewustwording werken: Stop Stigma.

Activiteiten zijn: psychosociale en medische steun voor de slachtoffers, het documenteren van gevallen van ontvoering, verkrachting en ander seksueel geweld. Ook worden inkomsten genererende activiteiten aangeboden.

Via dit project - uitgevoerd in het noorden van Oeganda in het Otuke district - krijgen overlevenden de kans om veerkrachtiger te zijn, een sociaaleconomisch leven te herstellen en voor zichzelf te zorgen.

Aan dit project is een bijdrage gegeven namens het Eleonore Fonds, een fonds op naam voor het verdedigen van mensenrechten in moeilijke omstandigheden.

GELOOF EN SAMENLEVING

Ik hoop iets bij te kunnen dragen aan een leefbare wereld. Kerk en christenen hebben daarbij een belangrijke taak, maar verwacht van mij geen blauwdrukken of ideologische schema's. (Heleen Dake in 1992)

De familie Dake liep vooruit op wat in de oecumenische beweging en de Wereldraad van Kerken in 1990 als centrale thema's zouden worden betiteld: vrede, gerechtigheid en heelheid van de schepping. De oprichter van de Haëlla Stichting meneer Dake stichtte in 1960 ook de Stichting Vredesopbouw. Hij gaf aan dat 'voor het ontstaan van vrede een verandering van de gezindheid van de mensen nodig was. Dan zouden de wapens hun betovering verliezen'.

Woorden die razend actueel zijn. We leven in een maatschappij waarin polarisatie welig tiert. In een internationale context van toenemende spanning is de behoefte aan dialoog en bruggenbouw sterker dan ooit.

Het past daarom bij ons om initiatieven te steunen, met een religieuze basis of die gericht zijn op (interreligieuze) dialoog en intercultureel samenleven. Speciale aandacht is er voor vernieuwende projecten en voor initiatieven die moeilijk elders steun kunnen vinden.

In 2021 is een overleg gestart tussen een aantal protestants-christelijke fondsen. Wat is onze rol in de gesecculariseerde wereld van nu en hoe kunnen we samenwerken? Daar is gekozen voor een intensieve samenwerking van fondsen met SOFAK en SKIN. In Nederland zijn 1,3 miljoen christen-migranten. Er zijn afspraken gemaakt rondom een coördinerende rol van SOFAK in de financiering van migrantenkerken en de samenwerking met SKIN. Deze samenwerking zal in 2024 nog verder worden versterkt.

Amani People's Theatre

Radio Drama for Countering Violent Extremism and Radicalisation in Nairobi, Kenya

Amani People's Theater is een leuke bruisende organisatie, opgezet door Maxwell Okuto. Doel van de organisatie is om door middel van radio discussie te voeren over actuele thema's rondom vredesopbouw, gebaseerd op gesprekken met de gemeenschappen in de sloppenwijken van Nairobi. De programma's worden samen met lokale acteurs gemaakt, die in de sloppenwijk wonen. In 2023 werd een serie gemaakt met als doel jongeren weerbaar te maken tegen manipulatie en werving voor terroristische groepen, iets wat veel voorkomt in de slums. De serie werd uitgezonden op een lokale radiozender. Voor de jongeren die eraan meewerkten was het een geweldige ervaring. Er werden wekelijks 500.000 luisteraars bereikt en hun reacties waren heel positief. Men werd zich beter bewust van risico's van ronselen en leerde om weerbaarder te zijn.

Veelkleurige Religies Rotterdam

Een reis langs gebedshuizen

Veelkleurige Religies Rotterdam (VRR) werd jaren geleden opgericht door mensen met diverse levensbeschouwelijke en religieuze achtergronden. De stichting wil Rotterdammers laten kennismaken met de rijke diversiteit aan religies en culturen in de stad. Kernactiviteit is het organiseren van de bezoeken aan gebedshuizen, zoals een kerk, een moskee, een synagoge, mandir of tempel, waarbij de ontmoeting centraal staat en niet het instituut. VRR werkt tevens aan een online educatief centrum Levensbeschouwing & Wereldreligies, met name gericht op scholen.

www.veelkleurigereligiesrotterdam.nl

Stichting LKP, Europees Forum christelijke LHBTI-ers

In Christ there is no East of West

38 jaar geleden werd het European Forum of Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Christian Groups opgericht. De leden streven naar gelijkwaardigheid en inclusie van mensen met een LHBTI+ achtergrond in kerken en religieuze organisaties. De vereniging organiseert dialogen en beleidsbeïnvloeding maar er is ook een luisterend oor voor mensen die zich door hun kerken niet gehoord of gezien weten. Het is een belangrijk netwerk, met name ook in Oost-Europese landen waar LHBTI+ mensen nog veel meer in de knel zitten door de harde opstelling van orthodoxe kerken en politiek. De jaarlijkse conferentie werd in 2023 door Nederland georganiseerd, met als thema 'In Christ there is no East or West' en werd deels in het Russisch gesproken.

Werkgroep Kerk en Slavernij Groningen

Sint Martinus Pronkjewain

De Werkgroep Kerk en Slavernij Groningen is een initiatief van Diaconie in Stad en de New Dimension Church, een volle evangeliegemeente in Groningen met voornamelijk Curaçaose leden. In het najaar van 2023 organiseerde de werkgroep een avond in de Martinikerk om aandacht te vragen voor het thema 'Kerk en Slavernij'. Dit in samenwerking met het kunstenaarscollectief Sites of Memory dat delen van hun voorstelling Free to be Free speelde, speciaal ontwikkeld voor de herdenking van 150 jaar afschaffing van slavernij in Nederland en haar (voormalige) koloniën. Daarna volgde een panelgesprek met sleutelfiguren uit de verschillende Groningse (geloofs)gemeenschappen. Een vervolproject staat op het programma.

www.diaconieinstad.nl

Stichting Drugspastoraat Amsterdam

Drugspastoraat

Het Drugspastoraat komt voort uit de Raad van Kerken Amsterdam en stelt zich ten doel de pastorale ondersteuning van (ex-) druggebruikers te realiseren door het organiseren van spreekuren, vieringen en bezoekwerk. In 2023 werd het accent gelegd op gemeenschapsvorming, ondermeer door een 'Straatkerk' waar de bezoekers elkaar kunnen ontmoeten. Uit recent onderzoek bleek dat er behoefte is aan individueel pastoraat in inloophuizen, individueel bezoek aan huis en bezoek aan regionale instellingen voor beschermd wonen.

MILIEU EN DUURZAAMHEID

Het visioen van de familie Dake bevatte nadrukkelijk de zorg voor de aarde. Hoe zorgen we ervoor dat mensen die zorg delen en omzetten in daden? Hoe zet je mensen aan het denken hierover, zodat ze zich ook druk maken over komende generaties? Waar zet een startbijdrage van de Haëlla Stichting mensen in beweging?

Nog steeds zijn deze vragen relevant en actueel. We ondersteunden een keur aan initiatieven in de volgende categorieën:

- actie, voorlichting en educatie
- duurzaamheidsprojecten
- natuurbehoud initiatieven

Terugblik van Isabelle

Bezoek aan documentaire *Surfer to go*, een project voor een beter milieu en duurzaamheid

*De Plastic Free Seas Foundation organiseert samen met anderen campagnes om bewustzijn te creëren over de gevaren van plastic vervuiling in het milieu. Veel Nederlanders kopen wel eens koffie of een andere warme drank to go bij een cafeetje of op het station. De beker die je standaard krijgt lijkt van papier te zijn, toch zit er plastic in. Elke dag worden er 5 miljoen (!) van dit soort bekere weggegooid in Nederland. Wat ik niet wist is dat de bekere en ander plastic ook hergebruikt kunnen worden om een surfboard van te maken. Hoe creatief en origineel is dat om een statement te maken rondom een actueel probleem? Dit surfboard is de spil in de documentaire *Surfer to Go* van filmmaker Eelke Dekker en Jasper Strik.*

In maart 2023 was ik bij de première. De film laat zien hoe Merijn Tinga, bekend als de Plastic Soup Surfer, in 2022 van Brussel naar Amsterdam reist op dit surfboard. De afstand is 385 km, gelijk aan de 5 miljoen bekere die dagelijks weggegooid worden. De film toont gesprekken die Merijn Tinga gevoerd heeft met horeca-ondernemers, bedrijven, gemeente, politici en consumenten. Het doel van de documentaire is om concrete oplossingen te bieden aan gemeentes om het gebruik van wegwerpbekere te verminderen en de overstap naar herbruikbare bekere te versnellen. Ook voor de consument is de film interessant.

Stichting Organisatie Europarc Conferentie

Jongeren Inclusief

De Europarc Conferentie is een tweejaarlijkse bijeenkomst voor medewerkers van grote natuurparken in Europa. Steeds is er een ander gastland. De conferentie werd door corona uitgesteld tot 2023, het thema bleef: 'Tribute to our landscape, where nature and people meet in harmony'. De organisatie wilde expliciet dat jongeren werden betrokken. Zij startte een jongerenkernteam in de vorm van een 'groen traineeship' met jongeren uit Nederland en Europa (verhouding circa 40-60%). Zij werden begeleid door het IVN (Instituut voor Natuureducatie) en de Rijksuniversiteit Groningen. Het kernteam verzamelde tips en ideeën van jongeren. Later werden organisatorische en logistieke taken uitgevoerd door een aangevuld team van circa 60 jongeren, onder andere studenten van de RUG, NHL en Stenden Hogeschool, lokale jongerenraden en Junior Rangers/Youth+.

www.euoparc2023.nl

Sahara Advocates of Change (SAC)

Sahara Advocates of Change (SAC) is gevestigd in Wa, de hoofdstad van de Upper West Regio in Ghana. Via dit project worden 100 vrouwelijke houtskoolbranders en brandhoutverzamelaars bewust gemaakt van oorzaken van klimaatverandering, zoals bijvoorbeeld: houtskoolproductie. Deze zorgt voor afbraak van savanne en bossen en de opdroging van rivieren.

Veel vrouwen kregen tot nu toe een inkomen uit de verkoop van houtskool. Samen met hen wordt daarom naar nieuwe manieren van inkomsten genereren gezocht. Zij kiezen waar ze zich in willen specialiseren: vloeibare en ronde zeep maken, naaien, weven en kralen maken. En krijgen trainingen en materialen om een handeltje mee te starten. Er zullen ook nieuwe inheemse bomen geplant worden om het milieu weer op te laten leven.

SAMENLEVEN IN NEDERLAND

Dit is het breedste thema van Haëlla. Samenleven in Nederland betekent dat er ruimte is voor iedereen. Kort samengevat gaat het om initiatieven die zich inzetten voor al die mensen die minder kansen hebben, die niet gezien worden, wier stem niet gehoord wordt.

In 2023 valt net als in 2022 op dat het aantal armoede projecten (zowel probleemoplossend als probleemvoorkomend) is toegenomen en daarmee samenhangend projecten tegen eenzaamheid. Tevens is er een stijging in het aantal aanvragen dat aandacht vraagt voor racisme en slavernij en voor de rechten van vrouwen en de LGBTIQ+ community. Nieuw is de toegenomen aandacht voor het tegengaan van polarisatie.

Stichting Kunstgreep

Stap uit de Schaduw

Stichting Kunstgreep stelt zich ten doel voorstellingen te maken geïnspireerd op ontwikkelingen en veranderingen in de maatschappij. Hierbij richten zij zich met nadruk op mensen in een achterstandspositie. Het project 'Stap uit de Schaduw' werd ontwikkeld om mensen die beschikken over te weinig financiële middelen de kans te bieden in workshops en met behulp van theatrale middelen te werken aan verandering, om zo zelfvertrouwen op te bouwen. Hoe vergaat het je als je een burn-out hebt of met schulden zit? Je eenzaam voelt? Geen betaalbaar huis hebt? Als je de taal niet goed spreekt en je sollicitaties steeds met 'Niet geschikt voor deze functie' stuklopen? Of als je digitaal de weg niet kan vinden? En wat kom je tegen als je hulp zoekt voor je vragen? Deelnemers kunnen, als zij dit leuk vinden, uiteindelijk aan een buurtvoorstelling deelnemen. Wij steunden het project uit ons fonds Pam Piekema, in het leven geroepen ter nagedachtenis van onze veel te vroeg overleden collega.

www.kunstgreep.eu

De Kentering

Dag van de Kwaliteit

De Kentering is een informele organisatie die werkt vanuit de doelgroep, zelf vrijwilligers/ervaringsdeskundigen op het gebied van psychische kwetsbaarheid. Elke twee jaar wordt de Dag van de Kwaliteit (van leven) georganiseerd met workshops, een informatiemarkt en debat.

In 2023 was het thema 'Armoede en psychische kwetsbaarheid.' Er waren 150 deelnemers: mensen die kwetsbaar zijn, hun hulpverleners, mantelzorgers en beleidsmakers. Doel van de bijeenkomst was om de verbinding, tussen mensen en organisaties te versterken. Naast het plenaire programma en de workshops was er een informatiemarkt waarvoor verschillende organisaties waren uitgenodigd, waaronder Quiet Nijmegen, Bindkracht 10, Huis van Compassie, Buurtteams, Stichting Present, de voedsel- en kledingbank en de gemeente.

www.dekentering.info

Stichting Jacobahof

Buurtrestaurant

De stichting Jakobahof en de nabijgelegen speeltuin werden in oktober 2012 opgericht als buurtinitiatief in de Haagse Schilderswijk. Er worden activiteiten georganiseerd voor jong en oud, samen met 50 actieve vrijwilligers uit de buurt en vaste partners Den Haag Werkt!, Wijkz, Ittihad en de Buurtkamer.

In 2023 startte het buurtrestaurant met wekelijkse aanschuiftafels voor 24 gasten. De maaltijden en menu's worden (voor)bereid en geserveerd door buurtbewoners zonder werk: de buurtkoks. Het doel is om de veerkracht van de buurt te versterken en eenzaamheid, maar ook verdeeldheid tegen te gaan. De maaltijden zijn goedkoop en kinderen mogen gratis mee. De ingrediënten komen uit de biologische moestuin van het Jacobahof. Buurtbewoners die op zoek zijn naar werk of dagbesteding helpen mee in de keuken, het restaurant en doen de schoonmaak.

www.stichtingjacobahof.nl

MENSEN OP REIS ZONDER PAPIEREN

Immanuel Kant zei ooit ‘Gastvrijheid betekent het recht dat je bij aankomst in het land van de ander niet wordt behandeld als vijand’. Dit sluit nauw aan bij de doelstellingen van Haëlla. Sinds een aantal jaren financiert Haëlla ook projecten langs de randen van Europa voor mensen onderweg.

De polarisatie in de Nederlandse en Europese samenleving waar het gaat om vluchtelingen en migranten als zondebok baart ons zorgen. Een bezoek van Haëlla aan Calais in 2022 maakte ons duidelijk dat er grote groepen mensen in Europa zijn voor wie zelfs in de meest basale behoeften niet wordt voorzien. Overheden verzuimen zich te houden aan nationale, Europese en internationale wetgeving en verdragen omtrent vluchtelingen & migratie. Bij de bevolking is er gebrek aan solidariteit. Deze problematiek groeit en de huidige antwoorden zijn niet toereikend. Sterker nog, met een drang in de huidige politiek om te bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking en de grenzen zo veel mogelijk te versterken, wordt de problematiek van asielzoekers, vluchtelingen en migranten die zich al in Europa bevinden steeds complexer. Laat staan voor degenen die getroffen zijn door oorlog, vervolgingen en andere misstanden ontvluchten en Europa willen bereiken.

In 2023 heeft Haëlla een heel aantal projecten gefinancierd op dit terrein. In 2024 zal een reis naar Griekenland worden gemaakt langs projecten om nog scherper te krijgen welke rol Haëlla op dit terrein kan en wil spelen.

In 2023 was er een toename van 125% in het aantal nieuwkomers in Griekenland. De asielprocedures aldaar zijn zeer complex en ontoegankelijk – het zogeheten ontmoedigingsbeleid. Het interesse van donoren voor de situatie van vluchtelingen in Griekenland is minder geworden terwijl de nood zeer groot is. Haëlla blijft deze organisaties ondersteunen zodat nieuwkomers van de broodnodige hulp blijven voorzien.

Fenix Humanitarian Legal Aid

Rechtsbijstand voor Kwetsbare Vluchtelingen op Lesbos

Fenix Humanitarian Legal Aid (Fenix) is een NGO die werkzaam is op het eiland Lesbos en op het Griekse vasteland. De organisatie ondersteunt mensen op zoek naar asiel in Griekenland door het aanbieden van rechtsbijstand. Daarnaast is Fenix actief op het gebied van lobbywerkzaamheden voor een rechtvaardig asiel en vluchtelingenbeleid in Europa. Zo willen zij zorgen dat deze mensen structureel betere toegang hebben tot het recht om asiel te vragen medische zorg en veilige accommodatie. Haëlla ondersteunt Fenix sinds 2020.

www.fenixaid.org

Med'Equaliteam

Health care in Northern Greece

Med'EqualiTeam (MET) is een Franse medische NGO, in 2018 opgericht door een Franse arts. Hij wilde zich inzetten voor vluchtelingen in Griekenland door een kliniek op te richten op Samos. Deze kliniek heeft meer dan 80.000 patiënten behandeld. Med'EqualiTeam biedt gratis eerstelijnsgezondheidszorg aan vluchtelingen en training aan lokale artsen en verpleegkundigen. Eind 2023 is de NGO opnieuw een project begonnen in Griekenland en biedt gratis medische consultaties aan mensen in vluchtelingenkampen in Thessaloniki. Haëlla ondersteunt hen hierbij. MET ziet dat er grote behoefte is aan medische zorg en is in 2024 van plan klinieken te openen op andere locaties en ook operaties te gaan uitvoeren omdat er niet voldoende artsen aanwezig zijn.

www.medequali.team

CRIBS International

CRIBS Free Shop

CRIBS werd opgericht door de Engelse Sally Hyman en wordt door vrouwen gerund. Ze vangen in Athene hoogzwangere vluchtelingen vrouwen en moeders met pasgeboren baby's op. De vrouwen krijgen onderdak en steun bij het op de rails krijgen van hun leven. Één van de vluchtelingenvrouwen kwam met het idee van de Free Shop, gerund door vrouwen. Vluchtelingen kunnen luiers en ander babyartikelen krijgen, evenals producten die nodig zijn voor persoonlijke hygiëne. Per maand helpt men rond de 100 families.

WIJDOENMEE

WijDoenMee (WDM) werd in 2016 opgericht met de onderliggende gedachte dat investeren in inburgering de nieuwkomer én samenleving ten goede zal komen. Nieuwkomers, zoals vluchtelingen, ongedocumenteerden, asielzoekers, statushouders en de zg. 'oudblijvers' kunnen bij WDM subsidieaanvragen voor kleinschalige initiatieven indienen. Het platform is een samenwerkingsverband van meerdere fondsen waarvan Haëlla de penvoerder is.

In 2023 zijn 54 projecten gesteund die gericht zijn op integratie van nieuwkomers, verbinding & dialoog tussen 'oudblijvers' en nieuwkomers, traumaverwerking, LGBTI+, inclusie, enz. Wederom waren dit kleine en sterke projecten van mensen die iets voor elkaar willen betekenen en graag een altruïstisch steentje bijdragen aan de maatschappij.

Om het bereik te vergroten en meer aanvragers te motiveren werkt WDM samen met Correspondents of the World (CotW). CotW heeft in 2023 hard gewerkt aan het opbouwen van een website met nieuwkomer verhalen en een billboardexpo van deelnemers van WDM. Zowel de website als de billboard expo zullen in 2024 worden geïntroduceerd. De billboardexpo bestaat uit 3 billboards met foto's aan twee kanten met het verhaal van 6 WDM nieuwkomers daarop en vindt plaats in het Westerpark in Amsterdam. Zeker gezien de huidige politieke ontwikkelingen is een actie als deze nodig, maar ook spannend: wat roept het op?

Verder heeft WDM in 2023 een enquête gehouden onder WDM aanvragers om beter inzicht te krijgen in hun wensen, verbeterpunten, etc. Over de gehele linie was men zeer positief over WDM en vond men het noodzakelijk dat het werd voortgezet. Al met al een productief en bijzonder WDM jaar! In 2024 zal WDM zich richten op het aanbieden van training/voorlichting o.a. over fondsenwerving en trauma.

Stichting Nederlanding

Nederlanding weekend juni-juli 2023

Stichting Nederlanding brengt Nederlandse en gevluchte vrouwen op een laagdrempelige en gelijkwaardige manier met elkaar in contact. Dit doen ze o.a. door werkweekenden te organiseren om integratie en zelfontwikkeling van nieuwe Nederlanders te bevorderen. De Nederlanding is een werkweekend voor vrouwelijke vluchtelingen met een Nederlandse vriendinnengroep met als doel hen toegang te geven tot een bestaand netwerk van Nederlandse vrouwen. Het weekend is een mix van ontspanning en samen nadenken over de manier waarop de vrouwen vooruit kunnen komen in hun nieuwe leven in Nederland. Met hulp van WDM heeft de stichting in 2023 twee Nederlanding weekenden gefinancierd voor vrouwen uit Syrië, Turkije en Iran. De deelnemers waren zeer enthousiast en gingen gelijk met elkaar aan de slag. Nieuwe Nederlanding weekenden zijn al gepland voor 2024.

nederlanding.nl

Stichting Goshamadeed

Rust & vrede creëren en verdriet verwerken

Stichting Goshamadeed wil graag een bijdrage leveren aan het verlichten en verminderen van de problematiek rond rouw en verlies onder Afghaanse vluchtelingen. De stichting organiseert met name psychosociale activiteiten voor hun doelgroep woonachtig in/rondom Nijmegen met het doel rust te bieden, verdriet te verwerken en integratie in Nederland te bevorderen. In 2023 ondersteunde WDM Goshamadeed met het organiseren van diverse psychosociale workshops waar meer dan 100 kwetsbare en getraumatiseerde vluchtelingen samenkwamen. De workshops bieden activiteiten zoals koken/naaien, Nederlandse taallessen, informatie over de gemeente en overheidsinstanties, en mensen kunnen worden doorverwezen voor gespecialiseerde medische en mentale hulp indien nodig en gewenst. Deelnemers gaven aan dat ze zich gesteund en gehoord voelen en dat het stigma rondom trauma wordt verminderd.

goshamadeed.blogspot.com

COC Amsterdam – Cocktail

COC Cocktail Amsterdam 2023

Cocktail is een sociaal netwerk ontwikkeld door COC Nederland. Cocktail wil het isolement dat LHBTIQ+ nieuwkomers ervaren verminderen en hen op een veilige manier kennis laten maken met de Nederlandse samenleving. Cocktail Amsterdam heeft in 2023 een keer per maand een sociaal of informatief event georganiseerd om nieuwkomers te ondersteunen bij hun integratie in Nederland en hen te helpen bij hun persoonlijke ontwikkeling. Deze events zijn deels educatief en deels voor de ontspanning. Zo kreeg men de kans om andere LHBTIQ+ vluchtelingen te ontmoeten, even weg te zijn uit het AZC en kennis te maken met de wereld daarbuiten.

www.cocamsterdam.nl

Najah vertelt:

In februari 2023 bezocht ik de bijeenkomst voor de Beste Nieuwkomer Spotlight Awards. De awards staan symbool voor inspirerende nieuwkomers die met een geweldige positieve drive, een nieuwe toekomst in Nederland opbouwen en bijdragen aan de samenleving.

De editie van 2023 was emotioneel wegens de aardbeving in Syrië en Turkije. Toch overheerste de wil en de kracht van de bezoekers om door te gaan en zich door het grote verdriet niet te laten weerhouden bij het opbouwen van een nieuw leven in een nieuw land.

IN MEMORIAM MEVROUW HELEEN DAKE

Ik sta hierbij stil bij het overlijden van onze tante Heleen. Tante Kin, zoals wij haar van kinds af aan noemden, speelde een heel belangrijke rol in het leven van mijn broer en mij: door haar betrokkenheid met ons reilen en zeilen, maar ook door de samenwerking die ik met haar heb ervaren in verschillende bestuurlijke activiteiten: zij vormde daardoor een voorbeeld en inspiratie om het goede in deze wereld te ondersteunen.

Onze tante werd geboren op 31 juli, 1925 in Amsterdam in een vroom hervormd gezin. Haar ouders waren Anton en Heleen Dake-van Noppen, die ieder op hun manier van grote invloed op onze tante waren. Haar vader was een ondernemer en iemand die veel maatschappelijke initiatieven ondernam. Haar moeder was onderwijzeres en sterk geïnspireerd door kerk en God. Onze tante heeft veel van haar ouders meegekregen, dat de rode draad ook door haar leven bleef: het belang van het geloof; de inspiratie om het goede in mens en samenleving te ondersteunen en het plichtsbefef om als goede rentmeester zorgvuldig om te gaan met alles wat je in je leven meegekregen hebt – immateriële en materiële zaken. Zo was zij zeer bescheiden in haar persoonlijke leven, maar gul in haar filantropische activiteiten.

Aan het einde van de Tweede Wereldoorlog wilde onze tante nog niet studeren, maar meer van de wereld zien en vertrok naar Amerika.

Het was een reis georganiseerd door de beweging Morele Herbewapening waar Europeanen en Amerikanen – en ook mijn grootouders – bezig waren met met verzoening en wederopbouw in Europa. De tocht door Amerika stond in het teken van grote maatschappelijke kwesties.

Na haar terugkeer, studeerde onze tante andragogie aan de Universiteit van Amsterdam. Na haar afstuderen, uiteindelijk aan de Universiteit van Utrecht, heeft ze gedurende langere tijd les gegeven aan de Universiteit van Amsterdam en werkte vervolgens bij het vormingsinstituut Oud Poelgeest in Oegstgeest, een christelijk opleidings-, cursus- en vergadercentrum voor ondermeer vakbonden en studentenverenigingen. Ze kwam daar ook haar Amsterdamse studievriendin Nel Voltelen weer tegen. Het betekende een verhuizing naar Oegstgeest waar ze tot begin van deze eeuw met veel plezier heeft gewoond.

Naast haar professionele activiteiten, speelden goede doelen een belangrijke rol in haar leven: zij werd in 1967 bestuurder en voorzitter van de Haëlla Stichting. Ik zelf heb met haar in het financiële bestuur gezeten en van nabij meegemaakt hoe ze met een scherp oog naar het beheer van financiële middelen keek, maar altijd met als doel het mogelijk maken van giften aan de samenleving.

Op 75-jarige leeftijd wilde onze tante in een rustigere omgeving wonen buiten de Randstad. Met een aantal gelijkgestemde vrienden wilde ze naar de Achterhoek verhuizen. Uiteindelijk vond ze een woning in Lochem samen met Nel Voltelen met wie ze nog vele jaren lief en leed zou delen.

En onze tante ging niet op haar lauweren rusten. Het werd een vruchtbare en gelukkige tijd: ze werd actief met oude en nieuwe vrienden, met lokale clubjes en verenigingen zoals de wat mysterieus klinkende Kartel Club en ook de vereniging de Woodbrokers. Het was ook een periode waarin ze een roeping van God kreeg om mijn broer, Andrej, te helpen. Samen met hem organiseerde ze lezingen over wetenschap met een spirituele inslag. Deze lezingen bleken het juiste medicijn om hem te helpen met zijn depressieve klachten.

Onze tante bleef ook heel geïnteresseerd in het ondersteunen van duurzame projecten.

Op 5 juni, 2023 overleed onze tante op 97-jarige leeftijd in Lochem. Wij danken haar voor alles, haar inspiratie, haar steun en blijvende liefde. Velen met ons zullen haar zeer missen.

Alexander Dake

Interview met Nel Voltelen door Elise Kant

Dag lieve Heleen – Dag lieve Nel

Ik leerde Heleen kennen tijdens de ontgroening bij studentenvereniging AVSV begin jaren 50. We studeerden allebei in Amsterdam sociale wetenschappen. We hadden toen nog niet zoveel contact, maar ik weet nog goed hoe geïnteresseerd ze was. En hoe ze altijd met een mandje onder haar arm liep. Daarmee onderscheidde ze zich. Maar ook met haar enorme kennis én gezelligheid. We konden zo samen lachen.

Toen ze ging ze werken op Oud Poelgeest kregen we wat meer contact. Ze was altijd erg betrokken bij de samenleving. Ik was wel eens wat beduusd, ze wist zo veel en had echt goede ideeën. Samen voerden we hele gesprekken over een nieuwe levensstijl. Ze schreef ook een boekje over geloof en politiek handelen. Voor haar was het heel duidelijk: die twee moeten aan elkaar verbonden zijn. Ze stelde dan ook kritische vragen bijvoorbeeld over: wat zien we van wat de kerk in de samenleving doet? De kerk was, vond ze, niet genoeg bezig met reële alledaagse problemen. Dat was ook het moment dat ze van D66 overstapte naar de Christen Unie.

Ik deed steeds een beetje mee, ik zat naast iemand die zoveel wist en ik was nieuwsgierig naar wat ze te vertellen had. Maar ze was ook zo ontzettend gezellig. Ik weet nog dat ze was uitgenodigd door predikant Beyers Naudé in Zuid-Afrika. Ze durfde niet zo goed alleen en vroeg of ik meeging. Een reis over verandering en alle zaken waar Heleen zich mee bezig hield.

In 2000 belandden we samen in Lochem, daar werd het contact hechter. Het was echt een goede vriendschap. We hebben nooit ruzie gehad. Als we het niet eens waren zeiden we: nou dag, ik zie je wel weer. En dan gingen we weer verder.

We hebben heel veel gesprekken gevoerd, ook over geloven. God hoorde erbij. Ze was ook niet bang om dood te gaan. Welnee. De tekst die ze had uitgekozen straalt dat ook uit : *“Ga met God en hij zal bij je zijn.”*

Hoe zou Heleen herinnerd willen worden? Ik denk vooral dat ze vriendelijker was dan je misschien op het eerste gezicht dacht. Ze leek streng en dat vond ze eigenlijk best vervelend. Want daaronder was ze zo lief en gezellig. Maar gelukkig stralen alle condoleancebrieven ook uit dat mensen haar aardig vonden. Allemaal beschreven ze haar kennis én haar vriendelijkheid.

En was zo tot op het allerlaatst. De dag voor haar overlijden streelde ik over haar arm en zei *'Dag lieve Heleen'*, toen ik wegliep riep ze hard *'Dag lieve Nel'*. Ik mis haar echt heel erg. De kletsjes, de gezelligheid. Het was een echt fijne vriendschap.

Herinnering aan Heleen Dake

Marian van den Steenhoven

Directeur Haëlla Stichting van 1986 tot 2009

Heleen was 50 jaar lang nauw betrokken bij de Haëlla Stichting als voorzitter en bestuurslid, zonder ooit een dwingende houding aan te nemen. Zij ging mee met de ontwikkelingen in de samenleving maar bleef het gedachtengoed van haar ouders trouw. Dat heeft ze niet altijd makkelijk gevonden, maar ze had een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Ze was scherp van geest, had een grote inzet voor hetgeen waar voor ze stond, deed veel met liefde en had een goed gevoel voor humor. Maar deze gaven ontdekte je pas als je haar beter leerde kennen.

Heleen was iemand met sterke principes en hield er een duidelijk geloof op na. Ze hield van de kerk zover die betrokken was op wat er in de wereld gebeurde. Met een open oog en hart probeerde zij als een verantwoordelijk mens te leven in kerk en samenleving. Ze wilde onze wereld iets beter maken.

Toen Heleen in 1995 haar 70ste verjaardag had gevierd, nam zij afscheid van het bestuur van de Haëlla Stichting. Ter gelegenheid van dit moment werd er in Oegstgeest een beraad georganiseerd over de Nabije Toekomst. Trouwredacteur Aldert Schipper wilde toen een dubbelinterview met enerzijds Heleen Dake, dochter van de oprichter van de CEMSTO, het grootste schoonmaakbedrijf van Nederland en anderzijds Bram van Leeuwen, de oprichter van het Nederlands Taleninstituut, Lecturama en Keurkoop. Beide ondernemingen waren verkocht aan Vendex. Na de verkoop van zijn bedrijf kocht Bram van Leeuwen een groot jacht op de Middellandse Zee waarvan de bemanning voor een groot deel uit mooie, jonge jongens bestond. En inmiddels liet hij zich de Prince de Lignac noemen. Het idee dat Heleen samen met deze man geïnterviewd zou worden was voor haar onoverkoombaar. Dus koos Schipper alleen voor een interview met Heleen.

Aan het eind van het interview kon hij toch niet nalaten haar te vragen waarom ze in hemelsnaam in deze kleine doorzonwoning bleef wonen en zelf koffiezette. Waarom ging ze bijvoorbeeld niet in een ruime villa op de Veluwe wonen. Haar antwoord was kort en bondig: "Ik moet er niet aan denken dat ik dat allemaal zou moeten schoonmaken."

Pas nadat ze in 2000 met haar vriendin Nel Voltelen naar Lochem verhuisde kon ze de Haëlla Stichting iets meer los laten.

De Haëlla Stichting verliest in Heleen een sterke ruggengraat die ons allen op moeilijke momenten bij de les hield.

Het visioen van de familie Dake bevatte nadrukkelijk de zorg voor de aarde. Hoe stimuleer je mensen om zich druk te maken over de komende generatie?

Hoe na dit Heleen Dake aan het hart lag blijkt uit deze herinnering van Hans Opschoor, voormalig voorzitter van de Haëlla Stichting (periode 1977 - 1985, bestuurslid tot 1992).

Mijn laatste uitgebreide contact met Heleen was in augustus 2019. Het was een lang telefoongesprek over iets wat zij de politiek in wilde fietsen “om te beginnen in Nederland”: de noodzaak van grote maatschappelijke transformaties op systeemniveau. Ze was daarmee bezig aan de hand van berichten over de klimaatcrisis, en de observatie van een in haar ogen betrouwbare politicus, Segers, die ons mensen als “waardeloze rentmeesters” had neergezet in Trouw. Ze had gezien dat velen dat in verband brengen met de wortels van de klimaatcrisis in het kapitalistische systeem. Zij wilde wijzen op de analyse van twee collega’s van ons beiden: Bob Goudzwaard en Harry de Lange, in hun boek ‘Genoeg van teveel, genoeg van te weinig: wissels omzetten in de eind van de jaren ’80.’

Heleen zag dat als een sterke aanzet tot een economie waar zij voor stond: een economie van voorzorg. Die benadering wilde zij opnieuw volop in de schijnwerpers zetten, juist omdat het een analyse was die dat aanvatte vanuit een levensbeschouwelijk perspectief. Het was een mooi gesprek. Het bracht ons terug naar de discussie waarin wij elkaar hadden leren kennen: in het project Reflecties op de Toekomst van de Sectie voor Sociale Vragen van de Raad van Kerken. Dat project was vanaf 1973 bezig met interdisciplinaire studie van wat men toen de toekomst zag brengen, onder andere gevoed door het rapport van de Club van Rome: Grenzen aan de Groei. Het bracht ons de Werkgroep Nieuwe Levensstijl van dezelfde sectie in herinnering, van waaruit kerken en kerkgangers werden uitgenodigd zich in te zetten voor heroriëntatie van gedrag en systeemwijziging richting wat later “duurzaamheid” zou gaan heten (een begrip – het mag weleens worden gezegd – dat voortkomt uit het denkwerk van de Wereldraad van Kerken).

Heleen was daar vicevoorzitter van en ik voorzitter. We probeerden van daaruit het persoonlijke politiek te maken, en het politieke persoonlijk. Zij als sociaal-psychologe en andragoge, ik als econoom en milieukundige. Het is nog sterker: de “economie van het genoeg” is gelanceerd in een oproep van mensen uit Reflecties gericht op politieke partijen (Genoeg is meer dan te veel) uit 1981 waar ook Heleen's' handtekening onder staat. Nieuwe Levensstijl was een poging om mensen te betrekken bij het concreet maken vernieuwing in gedrag en structuren. De andere plek waarin wij elkaar intensief tegenkwamen, was natuurlijk de Haëlla Stichting waarin ik haar als voorzitter opvolgde en die financiële stimulansen wilde geven aan projectmatige bekrachtigingen van dit soort verandering.

Zonder nou aan persoonsverheerlijking te gaan doen: dat telefoontje en de hier gememoreerde voorgeschiedenis maken duidelijk dat Heleen niet liet varen het werk dat haar hand ooit begon. Ze was een doorzetter van de bovenste plank.

*Mevrouw H. Dake leest haar bijdrage voor tijdens
festiviteiten van 50 jaar Haëlla Stichting 2018*

In memoriam meneer Chiem Teulings (1930–2023)

Op 6 mei 2023 is Chiem Teulings overleden. Een half jaar eerder had hij al afscheid moeten nemen van zijn vrouw Els. Chiem was met zijn vrouw in de jaren '70 oprichter van de Leeuwensteinstichting, een goede doelen–stichting die nauw samenwerkt met Haëlla. Chiem Teulings kwam uit een familie, die in de eerste helft van de vorige eeuw in Den Bosch een uitgeverij opbouwde, die veel geïllustreerde tijdschriften, Brabantse kranten en boeken uitgaf. In 1963 ging deze uitgeverij op in VNU en werd Chiem lid van de Raad van Bestuur van dit uitgeversconcern.

Begin jaren '60 verhuisden Chiem en Els naar Amsterdam. Zij kregen samen vier kinderen. Chiem raakte in die jaren in de ban van de culturele, maatschappelijke en religieuze vernieuwing van de jaren '60 en 70. Hij was veel te zien in het Amsterdamse Concertgebouw en het Stedelijk Museum en ging graag naar exposities in het buitenland. Samen met zijn vrouw ging hij naar de Dominicuskerk in Amsterdam en werd daar actief in de gemeenschap. Hij raakte betrokken bij de Dienst vanwege de Industriële Samenleving en Kerk van dominee Harrewijn en vervulde verschillende bestuursfuncties.

Met het familievermogen zette hij de Leeuwensteinstichting op om vernieuwende maatschappelijke en later ook culturele initiatieven te ondersteunen. Hij vroeg Haëlla om de stichting te ondersteunen in het zoeken naar projecten en het voeren van de administratie. In de jaren '90 trad hij geleidelijk terug als bestuurslid en namen twee van zijn kinderen zijn rol binnen de stichting over.

HAËLLA IN DE SPOTLIGHTS

“De Haëlla Stichting is een fonds van de buitencategorie. Het is niet zo'n groot fonds maar wel één dat door overal de lead-positie in te nemen heel veel in beweging weet te krijgen”. Aldus prof Theo Schuyt die Marie-Claire Tordoir, van de FIN – Branchevereniging van fondsen en foundations, feliciteert bij het uitreiken van haar diploma van de post doc Besturen van filantropische vermogensfondsen. Ze schreef haar scriptie over de Haëlla Stichting.

DDB nr 7!

In november 2023 werd onze directeur verrast met een zevende plaats op de DDB lijst van de 100 meest invloedrijke professionals in de filantropie! Voor het eerst op de lijst en meteen stonden we op plaats 7.

De jury, onder leiding van Adriana Esmeijer, keek vooral naar maatschappelijke impact, innovatief vermogen en de bereidheid om onze kennis met anderen te delen. We zijn zo trots op onze stichting en de vele mensen met wie we samenwerken, vooral al onze aanvragers! Want zij zijn het uiteindelijk die het doen!

Links

- theologie.nl/honderden-hoopvolle-particulieren-initiatieven-als-voor-beeld-voor-een-menselijkere-samenleving-herademing
- volzin.nl/product/volzin-juli-augustus-2023-pdf
- volzin.nl/bestaanszekerheid-het-belangrijkste-thema
- volzin.nl/zeur-niet-doe-wat
- youtube.com/watch?v=r3_EZM4IbUI&ab_channel=GooiTV

” Zeur niet, dóe wat!

Interview in Volzin, Juli 2023

In de serie 'Op nieuwe wegen' spreken we dromers en denkers, durvers en doeners op nieuwe wegen in het veranderende landschap van kerk, religie en zingeving. In deze aflevering komt **Elise Kant** aan het woord. Zij is de bewogen en bevlogen directeur van de Haëlla Stichting die vlakbij en wereldwijd mensen bijstaat "aan de rafelranden van de samenleving".

TEKST DIRK VAN DE GLIND BEELD WIM HOOGLAND (34), PIXABAY (36)

Wanneer ik het kantoor van de Haëlla Stichting in Den Haag binnenstap, valt me meteen de gemoedelijke sfeer op. Inrichting en meubilair zijn uitnodigend: fijn dat je er bent, wat kan ik voor je doen? Elise heet me hartelijk welkom en stelt haar medewerkers aan me voor. Het duurt niet lang of ik hoor voor de eerste keer haar uitbundige lach die ik die middag nog vaak zal horen. Ze wijst me op een bescheiden zwart-witfoto van Anton en Helena Lucretia Anna Dake, een echtpaar dat met hun vermogen iets wilde doen voor de wereld en daarvoor in 1967 de Haëlla Stichting oprichtte. Hun initialen H.L.A. leven speels voort in de naam. *'Verwacht niet dat je in korte tijd veel kunt realiseren,'* hebben zij destijds gezegd. *'Misschien moet je er wel tweehonderd jaren vele generaties lang aan werken. Maar het feit dat je eraan werkt, verplicht al en geeft ook ruimte en rust. Dat maakt het ook mogelijk om kleine kiempjes te zien groeien en te denken: die boom is pas groot als ik er niet meer ben, maar hij groeit. Die kathedraal zal ooit pas afgebouwd zijn door volgende generaties bouwers.'*

Je bent directeur van de Haëlla Stichting. Wat houdt dat in?

"Kort gezegd: wij financieren kleine projecten voor en door mensen aan de rafelranden van de samenleving. Toen ik hier begon zei een vriendin uit Oeganda: 'Je bent nu wel directeur, maar je mag nooit vergeten dat het gaat om de mensen aan de basis.' Dat probeer ik mezelf iedere dag voor te houden. De projecten die wij financieren kun je zien als thermometers in de samenleving. Ik wil een directeur zijn die luistert en zorgt dat het schip op koers blijft. Dat we aandacht blijven vragen voor waar het (gruwelijk) misgaat en werken aan oplossingen. Gelukkig heb ik een bestuur met lef. Toen ik aan het begin van de coronacrisis het project *Kleine coronahulp* bedacht, gingen ze meteen akkoord. Dat was een risico. Het groeide snel uit tot iets enorms, tweeënveertig fondsen deden mee, er kwam zes ton binnen, we hebben honderden projecten gefinancierd en als spin-off ontstond een enorm voedselproject in Amsterdam, waarin inmiddels 12 miljoen is omgegaan. Maar een bestuur moet wel dūrven. En dat vind ik zo leuk aan Haëlla – we willen durvers zijn. Ik heb echt een heel leuke baan."

Waar zijn jullie zoal mee bezig?

"We zijn een fonds dat kiemen wil financieren. Kiemen

die helpen en inspireren. In de vorm van projecten die voor andere fondsen misschien te risicovol zijn, omdat er niet op voorhand garantie op succes is. We houden ons bezig met dialoog, het behoud van de aarde, mensen in de knel en vrede en mensenrechten. Twee heel actuele onderwerpen zijn armoede en mensen zonder geldige verblijfspapieren.

Veel mensen denken bij armoede aan mensen die naar de voedselbank gaan, maar er is een groep die nog veel armer is. Zij mógen niet naar de voedselbank, of durven of kunnen niet. Er is een onderlaag in onze samenleving. We moeten ons schamen als maatschappij dat we dit hebben laten ontstaan. Onder andere door middel van het door Haëlla geïnitieerde *Kleine armoedehulp* (een samenwerking van 32 fondsen) proberen we daar wat aan te doen. Er zijn voor mensen die overal buiten vallen.

Er is een systeem van wet- en regelgeving opgetuigd waarin mensen niet meer centraal staan: 'Nee, u heeft dit niet goed ingevuld, dus u krijgt uw geld niet.' Ik vind dat onbegrijpelijk. Het is gebaseerd op wantrouwen. Ik zou zo graag eens even alles uitgummen. Alle systemen die we bedacht hebben en dan gaan we gewoon opnieuw beginnen. Wat heeft iedereen nodig? En dáár richten we de samenleving op in. Dat zou zó goed zijn en zoveel beter werken!

Migratie is een ander aandachtsveld. Ook daarbij gaat het in de eerste plaats om ménsen. Mensen die in onze wereld op drift zijn geraakt en vragen om veiligheid en een redelijk bestaan. Waarom zouden alleen wij maar recht hebben op een goed leven? We hadden genoeg opvanglocaties, maar die zijn deels dichtgegooid en vooral ongedocumenteerden moeten het zelf maar uitzoeken. Hier in Nederland én aan de randen van Europa.

Het maakt indruk op me dat mensen, wat ze ook overkomen is en waar ze ook terecht komen, proberen hun leven te normaliseren, tegen alle verdrukking in. Neem bijvoorbeeld Calais, niet eens een kamp, maar een grasveld waar mensen proberen te overleven. Van plastic en palen worden een winkeltje en een ontmoetingsplek gemaakt. Die mensen zijn door de hele wereld uitgekotst en uit bootjes gekomen, vijftientig keer de grens overgegooid en toch proberen ze daar weer iets op te bouwen. En dan staat daar de volgende ochtend de politie en bulldozert het hele kamp plat. Met dat als realiteit vind ik het nog belangrijker dat wij de initiatieven die mensen daar helpen blijven financieren."

Je houdt je ook bezig met vragen rondom lhbtqi+ en gender. Het lijkt erop dat het begrip voor andere mensen afneemt. Hoe ervaar jij dat?

“Ik zie dat als een onderdeel van een veel groter probleem. Het heeft te maken met angst. Angst voor verandering, angst om dingen kwijt te raken, angst voor andere verhoudingen. Ik werk al bijna vijfendertig jaar voor organisaties die zich inzetten voor vrouwenrechten, lhbtqi+-rechten en gender. Het is al vijfendertig jaar lang uitleggen, lobbyen, voet bij stuk houden, creatief zijn – niet opgeven.

Corona en andere problemen hebben krachten versterkt die agenda's hebben van racisme, homofobie, xenofobie, vrouwenhaat en anti-verandering. Ik vind dat een heel enge ontwikkeling. Lang dacht ik dat het beter zou worden, maar het wordt erger. Je ziet het op alle terreinen waar mensen zichtbaar willen worden, hun stem willen laten horen. Als ze daarin slagen, wordt de tegenstroom sterker. Ik put wel hoop uit de zwartepietenkwestie. Er zijn dingen veranderd. Verandering kan dus wel, maar het kost bloed, zweet en tranen.”

Het is duidelijk dat er nog veel te doen is. Heb je daarbij nog vertrouwen in de overheid?

“Het falen van de overheid werkt polarisatie in de hand. Ik denk soms: regering, hoe kun je nog slapen? De bureaucratie, het niet willen oplossen, het verschuilen achter regels. Een regering die zelfs nu nog niet inziet dat eigen (wan)beleid juist de rechterflank voedt. Tegelijk zie je overal mensen binnen het

apparaat die zich wel uitspreken, aan het systeem morrelen, dat geeft hoop.”

Je hebt drieëntwintig jaar gewerkt voor onder meer 'Kerk in Actie' van de PKN. Vanwaar de switch naar Haëlla?

“Ik vond het in 1996 heel mooi om voor de PKN te gaan werken. Er waaide een wind van betrokkenheid en verandering, er was een hoorbare stem tegen onrecht en verdrukking. Ik heb bijeenkomsten georganiseerd met feministische theologen uit de hele wereld en bijvoorbeeld tijdens de Wereldraad van Kerken tijdens de Algemene Vergadering in Busan een sessie georganiseerd over de dialoog over homoseksualiteit. Het feit dat de PKN zich inmiddels nauwelijks meer uitspreekt, ervaar ik als héél pijnlijk. Als de PKN nog steeds geen uitspraak doet over die patriarch in Rusland die de oorlog legitimeert over de rug van lhbtqi+-mensen, en dus ook over de rug van een van mijn zonen, dan is voor mij een grens bereikt. Je sluit mijn kind uit, je sluit mijn beste vrienden uit.

Toen ik lang geleden bij ICCO begon, had ik het geluk samen te werken met Jet Kraemer, de dochter van de beroemde Hendrik Kraemer. Mijn ontwikkelingsmoeder noemde ik haar. Van haar leerde ik tegen de stroom in roeien. Niet in details blijven hangen maar steeds opnieuw kijken naar waar het echte probleem zit, door te praten met mensen en voor ze op te komen, me uit te spreken over de mensen waar het om gaat. Dat zou de kerk als opdracht

moeten blijven zien. De potentie is zo groot, maar wordt zó niet gebruikt.”

Uit wat je doet en zegt spreekt een enorme sociale beweging. Heeft die er van jongs af aan in gezeten? Uit wat voor nest kom je?

“Ik kom uit een gereformeerd nest van de categorie ‘niet zeuren, maar dóen!’ Mijn ouders waren betrokken bij kerk en samenleving en stimuleerden mij dat ook te zijn. Ik zat dan ook al vroeg in de jeugddienstcommissie, in de wereldwinkel en was leidster bij de padvindsters. Ik organiseerde kerkdiensten tegen kernwapens. Zo leerde ik leidinggeven en spreken in het openbaar. Verder kijken dan het eigen kringetje. Mijn oma ving al kinderen uit Ambon op. Bij ons thuis logeerden kinderen uit verschillende landen. Mijn ouders waren allebei heel actief in de kerk, én stonden open voor vernieuwing. Ik zag hoe we veranderden van niet mogen zwemmen op zondag naar teksten van Huub Oosterhuis aan tafel. Later ging mijn vader theologie studeren en mijn moeder filosofie. Wat een bevrijding en een feest was dat voor allebei! Mijn moeder is een dappere doener en denker. Ze is negentig, bijna blind en kan nauwelijks lopen maar inspireert mensen iedere dag en geeft nog filosofieles. Mijn vader was mijn grote lieve held die zijn hart vasthield bij dingen die ik deed, maar altijd onvoorwaardelijk achter mij stond. Ze hebben me een basis gegeven om mijn eigen weg te gaan.”

Je was ooit een gelovig meisje dat actief was in de kerk. Hoe is dat nu met dat geloof?

“Ik ben een ‘doen-gelover’, niet zo contemplatief. Ik maakte vroeger weleens ruzie met de dominee en dan zei ik: ‘Maar wat dóen we dan?’ Ik vind God in wat er gebeurt tussen mensen, in bewogenheid. Ik geloof in een visioen van vrede en recht waarin mensen tot bloei kunnen komen. Niet een paar bevoorrechten of een exclusieve groep, maar alle mensen. Om daar bij uit te komen heb ik een lange weg afgelegd van een eenvoudig kindergeloof naar compleet door elkaar geschud te worden door mijn werk in oorlogsgebieden. In 1993 heb ik gewerkt in Cambodja, het land waar Pol Pot met zijn Rode Khmer tussen 1975 en 1979 dood en verderf zaaide. De Rode Khmer was nog steeds actief toen ik daar aan de slag ging. Ik werd bedreigd met ontvoering, mijn staf met de dood. Dat ontwortelt. Het idee dat ik weg kon (wat ik trouwens niet deed) en zij niet vond ik onverteerbaar. Een paar jaar later werkte ik in Noord-Oeganda waar ik opnieuw angstaanjagende ervaringen opdeed, eindeloos veel slachtoffers van gruwelijke wreedheid zag. Toen ik terugkwam, viel ik om. Ik kon niet meer ophouden met huilen – was mijn vertrouwen in God, wereld en mensen volledig kwijt. Ik was niet voorbereid op dat mensen zo gruwelijk kunnen zijn tegen andere mensen.”

Hoe heb je dat vertrouwen weer teruggevonden? Hoe verhoud je je tot het kwaad?

“Ik leerde dat de enige manier om je te verhouden tot het kwaad is te kijken naar het licht. Als je onmachtig bent, dan is de enige hoop leren zien wat en waar het wel gebeurt. Daar waar mensen elkaar aanzien en helpen, daar is God tastbaar aanwezig.

Ik leerde ook me te koesteren in de gedachte dat iedereen is gemaakt naar Gods beeld, dat iedereen, ook ik, er mag zijn. Dat moest ik wel tegen mezelf leren zeggen. Ik vond dat ik verschrikkelijk had gefaald, ik kon naar huis toen mijn contract in Cambodja afliep, maar de lokale mensen met wie ik werkte niet. Ik was de gevangene van mijn eigen onmacht. Rationeel gezien liet ik niemand in de steek, maar het voelde wel zo. Dankzij mijn dorpskerk, lieve mensen, een veiligheidstraining en een goede traumatherapeut vond ik mijn vertrouwen terug. Leerde ik dat ik niet abnormaal had gereageerd op iets normaals, maar normaal op iets abnormaals. Leerde ik kijken naar wat er ook gebeurt tussen mensen. De kleine gebaren, de mooie dingen. Dat niet alles kapot was. Langzaam verdwenen de horroordromen, het schuldgevoel, de angst.

Ik leerde op deze manier ook dat wie uit een oorlog komt veiligheid nodig heeft en een plek om weer te leren wat leven ook kan zijn. Zo iemand verdient het niet om als uitschot te worden behandeld door een wereld die geen weet wil hebben van wat oorlog is en wat die met mensen doet. Die verdient een plek om weer te leren vertrouwen.”

Je bent een gedreven mens. Wat houdt je gaande?

“Ik zie en ervaar zoveel mooie dingen die gebeuren uit liefde. Mijn oudste zoon die mij steeds weer eraan herinnert om met zachtheid naar mensen te kijken. De mensen die ik tegenkom in de projecten die dat als geen ander kunnen. Vaak zijn het mensen die zelf in een kwetsbare positie zitten die zich inzetten voor andere mensen. Zij zouden veel meer podium moeten krijgen. Want zij zijn de tegenstemmen tegen haat, tegen racisme. Er zijn zoveel prachtige initiatieven, zoveel leuke mensen, er gebeurt zoveel goeds. Ik heb dat zichtbaar krijgen van de warme onderstroom tot mijn missie gemaakt. Er zijn zoveel mensen die zich inzetten voor anderen, er is zoveel hoop, dat wil ik graag van de daken schreeuwen.” <

Elise Kant (1965) studeerde Politicologie, met hoofdvak Bestuurskunde, aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Ze is werkzaam geweest voor ICCO, het Ministerie van BUZA, Church World Service Cambodia, ICCO/Kerk in Actie en is sinds 2019 directeur van de Haella Stichting in Den Haag. Ze is getrouwd, moeder van drie zonen (1996, 1998 en 2001). Ze schreef *De vergeten oorlog* en *Op de toekomst gericht*, schrijft columns en artikelen. Voor meer info: www.haella.nl.

SAMENSTELLING BESTUUR EN BUREAU

Bestuur per 31 december 2023

Mevrouw F. (Frieda) de Pater, voorzitter

Mevrouw B. (Bianca) Groen Gallant, bestuurslid

De heer A. (Arend) Driessen, bestuurslid

De heer A.J. (Adriaan) Peijnenburg, penningmeester

Mevrouw M.L.A. (Bibi) van Zuylen van Nijevelt, secretaris

Mevrouw S.A.J. (Saskia) van den Dool, bestuurslid

De heer A.A.I.M. (Tom) Mikkers, bestuurslid

Bureau per 31 december 2023

Mevrouw E.J. (Elise) Kant, directeur

Mevrouw F. (Frouke) Flieringa, projectadviseur

Mevrouw L. (Lianne) Engelkes, projectadviseur

Mevrouw H.H. (Hilde) Marbus, projectadviseur

Mevrouw N. (Najah) al Kafri, office manager

Mevrouw I.R. (Isabelle) Leussink, (junior) projectadviseur

Adres

Haëlla Stichting
Jan van Nassaustraart 102
2596 BW Den Haag

Telefoon

070-3249929

Email

info@haella.nl

Website

www.haella.nl

Vormgeving

Ulla Schirmbeck

www.ulla.nl

Social Media

LinkedIn

[linkedin.com/company/haella-stichting](https://www.linkedin.com/company/haella-stichting)

Facebook

[facebook.com/haellastichting](https://www.facebook.com/haellastichting)

Instagram

[instagram.com/haellastichting](https://www.instagram.com/haellastichting)

Adres

Haëlla Stichting
Jan van Nassastraat 102
2596 BW Den Haag

Telefoon

070-3249929

Email

info@haella.nl

Website

www.haella.nl